

Riksdagens protokoll

2008/09:21

Tisdagen den 28 oktober

Kl. 13.30 – 15.47

18.00 – 19.21

20.00 – 20.01

Protokoll
2008/09:21

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 22 oktober.

2 § Meddelande om val

Förste vice talmannen meddelade att val av chefsjustitieombudsman och ställföreträdande ombudsman skulle äga rum *onsdagen den 29 oktober*.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2008/09:48

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:48 Utgiftstak

av Bosse Ringholm (s)

Interpellationen kommer att besvaras den 11 november 2008.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden som inte gått att ändra på.

Stockholm den 23 oktober 2008

Finansdepartementet

Anders Borg (m)

Enligt uppdrag

Magnus Dahlberg

Tf. Expeditions- och rättschef

Interpellation 2008/09:49

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:49 Växande värdköer

av Tommy Waidelich (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 11 november 2008.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 20 oktober 2008
Socialdepartementet
Göran Hägglund (kd)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2008/09:52

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:52 Mäns sexualiserade våld mot kvinnor
av Eva Olofsson (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 21 november 2008.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 22 oktober 2008
Socialdepartementet
Nyamko Sabuni (fp)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditions- och rättschef

*Svar på
interpellationer*

4 § Svar på interpellation 2008/09:22 om neutralisering av hyresläget i Kiruna

Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Egon Frid har frågat kommun- och finansmarknadsministern hur han som ansvarig minister för kommuner och bostäder avser att medverka till att hyresnivåerna kan hållas neutrala i de ersättningsbostäder som måste byggas i Kiruna.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Jag börjar med att svara på Egon Frids direkta fråga. Den successiva stadsomvandlingen kommer att innebära att en del bostadshus flyttas. Andra kommer att rivas och ersättas med nybyggnation. Sådana ersättningsbostäder kommer troligen att ha andra och i många fall högre kvaliteter än de som rivs. En naturlig konsekvens är då att hyrorna blir högre. Regeringens utgångspunkt är att hyran för ersättningsbostäder kommer att bestämmas enligt de principer som gäller för hyressättning i övrigt.

Min uppfattning är att gruvverksamheten och de investeringar som LKAB gjort och som planeras i Kiruna är en mycket positiv utveckling. Jag delar inte den problemfyllda bild som Egon Frid målar upp i sin interpellation.

LKAB:s verksamhet ger utveckling i kommunen när det gäller byggande av industrianläggningar, infrastruktur och bostäder. Detta ger stora möjligheter men naturligtvis också en hel del utmaningar för kommunen, LKAB, infrastrukturmyndigheterna och sist men inte minst de människor som bor där.

Jag anser att den framkomliga vägen är att successivt hantera de utmaningar som Kirunas medborgare står inför på ett konstruktivt och bra

sätt för alla parter. Något annat är varken samhällsekonomiskt eller företagsekonomiskt försvarbart. Som ansvarig för statligt ägda företag och för gruv- och mineralpolitik följer jag kontinuerligt utvecklingen i Malmfälten.

Det är min uppfattning att länsstyrelsen, kommunerna, berörda myndigheter och LKAB samarbetar på ett positivt och framtidsinriktat sätt. Konceptet gruvstadspark är en metod som nu utvecklas och som kan ge möjlighet för alla som påverkas av markdeformationerna från gruvverksamheten till bättre planeringshorisont och större trygghet.

Tillväxt är en prioriterad fråga för regeringen. Utvecklingen inom gruvindustrin i Malmfälten och för övrigt i Norr- och Västerbotten är av stor betydelse för den regionala tillväxten.

Anf. 2 EGON FRID (v):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret på interpellationen! Det är okej med näringsministern också.

Som alla förstår är jag själv inte från Kiruna. Men jag har haft förmånen att besöka Kiruna både försommaren 2007, när jag också besökte LKAB, och i september 2008, när jag deltog i det arbete som mitt parti gör i Kiruna för att underlätta politiken kring just de ersättningsbostäder som kommer att behövas. Det handlar om det här temat, behovet av att neutralisera hyresläget.

Det är en enorm omvandling av en stad som behöver göras. Det är ett enormt projekt för Kiruna och Norrbotten. Jag har följt den här frågan sedan GP skrev en jätteartikel om den för kanske fyra fem år sedan.

Sedan handlar det om tre saker som ministern berörde i sitt svar.

Det handlar om hur hyrorna i ersättningsbostäderna ska sättas, om principerna för det, och om det starka behovet av att neutralisera hyresläget.

Det andra handlar om kostnaderna för detta enorma arbete som Kiruna stad har framför sig. Det handlar om att flytta en hel stad för att LKAB, den stora statliga industrin på orten, bedriver en verksamhet som gör att det inte går att bo kvar där bostäderna och staden i dag ligger.

Det tredje handlar naturligtvis om LKAB:s ansvar för den framtida flytten och om statliga bolags ansvar för utvecklingen i det samhälle där de befinner sig.

Ministern tycker att vi från Vänsterpartiet ger en problemfylld bild och att vi bara försöker måla upp problem i Kiruna. Själv formulerar ministern det som att det finns en del utmaningar för kommunen.

Okej, det kan man lugnt säga. Det här är en enorm utmaning för Kiruna kommun. Utmaningen för Kiruna kommun är så ofantligt stor att man inte kan förvänta sig att det räcker med en normal ekonomisk politik, det normala kommunala stöd som finns och de normala förhållandena när det gäller statliga företag och det ansvar som de har. Här krävs helt klart extraordinära åtgärder.

Det här handlar faktiskt om hur vi ska fördela den tillväxt som Maud Olofsson tar upp i sitt svar, som LKAB genererar till samhället och till Kiruna som stad.

Naturligtvis ska detta ske på ett konstruktivt sätt för alla parter. Något annat har vi inte för ögonen. Det ska ske på ett konstruktivt sätt, och alla berörda parter ska naturligtvis vara med.

Den faktiska situationen är att inom en mycket snar framtid kommer ett av de bostadsområden som jag besökte, Ullspiran, att få utrymmas på grund av att det ligger inom den närmaste sprickzonen. Det gör att det är ett av de områden som kommer att utrymmas.

Det finns i dag inga konkreta planer i fråga om ersättningsbostäder. Det finns planer när det gäller tillfälliga bostäder. De bostäder som kommer att behöva byggas kommer att kosta mycket mer.

Vilket samhällsansvar finns det när det gäller att kompensera de hyresgäster som måste flytta?

Anf. 3 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Låt mig först säga att jag tycker att det är bra att vi får en chans att diskutera det som händer uppe i Malmfälten.

Min utgångspunkt, när jag tittar på de här frågorna, är att det är en gigantisk möjlighet för både Gällivare och Kiruna.

Jag har själv bott uppe i Norrbotten i åtta år och vet under vilken press som hela Norrbotten tidigare har varit med ökade arbetslöshetstal, utflyttning och allt detta. Nu vänder det, och helt plötsligt är Norrbotten en tillväxtregion, vilket gläder mig väldigt mycket.

Jag tror att just det faktum att LKAB men också andra gruvbolag hittar stora mineralfyndigheter är en jättemöjlighet. Men det är klart att det också kommer att krävas förändring för enskilda människor, framför allt i Gällivare, MalMBERGET och Kiruna.

Min utgångspunkt här bland annat varit att kommunerna själva måste ha det övergripande planeringsansvaret, som lagstiftningen säger, och se lokalt vad det är man behöver göra.

Det vi från regeringens sida har gjort är att vi har riggat en organisation med Malmfältsgruppen, som finns som stöd för den process som nu pågår. Vi har också utsett personer som hjälper till i den processen. Länsstyrelsen har en person som arbetar med detta.

Så här långt tycker jag att vi i Malmfältsdelegationen kommer väldigt bra framåt. Vi löser frågor allteftersom för att skapa den här tryggheten hos människor.

Men när det gäller bostäder är det svårt att tänka sig att om man flyttar från en bostad som är av sämre kvalitet än den man flyttar till det ska vara samma hyressättning kvar. Du byter i någon mening upp dig till en annan kvalitet, även om det inte är frivilligt att flytta.

Vår ambition är att försöka skapa så mycket trygghet som möjligt, att respektive organ tar så mycket ansvar som möjligt för sina delar men att vi tillsammans använder Malmfältsdelegationen till att föra processen framåt. Jag tycker att väldigt mycket positivt har hänt de senaste åren som jag har haft möjlighet att följa detta.

Det är också en viktig sak att informera medborgarna så att de vet vad som händer. Annars skapas väldigt stor osäkerhet. Där tror jag att det återstår en del att göra. Men man har lovat mig att man ska förbättra den delen av uppdraget och arbetet i Malmfälten.

Anf. 4 EGON FRID (v):

Herr talman! Naturligtvis kan man säga att det är det lokala fastighetsbolaget FAB, Fastighets AB Malmfälten, som ska lösa det här för sina hyresgäster. Från problemet med bostadspolitiken i hela landet vet vi

att det inte går att med ekonomi bygga bra och billiga bostäder som i det här fallet skulle fungera som ersättning för dem som måste utrymmas i till exempel Ullspiran, utan det blir mycket dyrare.

Som sagt, det är en helt onormal situation att människor tvingas från sina hus på grund av att den största industrin på orten – i det här fallet LKAB – bedriver en verksamhet som gör att marken under där folk bor spricker. Det är farligt att bo kvar, så man tvingas flytta.

Det är frågan om det är för mycket begärt eller inte, men vi tycker att det skulle vara rimligt att det i ett sådant här mycket exceptionellt fall skulle finnas ett intresse från regeringen att titta på hur man skulle kunna neutralisera hyresläget i de ersättningsbostäder som måste byggas. Det här är en liten men oerhört viktig del. Det är det som ligger människorna närmast förutom deras dagliga jobb. De kämpar för att få veta var de ska kunna bo.

Många i Kiruna vill undvika att de hamnar i en situation som i Malmberget, där LKAB bara tar ansvar för bostaden när man faktiskt inte får bo kvar. Man löser in ett hus i taget, en bostad i taget. Det är den situationen som det vore önskvärt att man inte hamnade i när det gäller Kiruna, utan att man har en bättre planering och framförhållning och kan bygga ersättningsbostäder i nya planerade områden med en ekonomi som gör att de som måste flytta från sina bostäder har råd att efterfråga de nya bostäderna.

Vi ser i dag att risken är uppenbar. Ministern hänvisar till bruksvärdeprincipen. De nyproducerade lägenheterna blir så mycket dyrare att de som måste flytta från de i dag normala hyrorna inte har råd att efterfråga de nyproducerade bostäderna med de höga hyrorna om de inte kompenseras på något sätt.

Vi vet att LKAB tar en del av sitt ansvar, till exempel för järnvägen. Frågan är hur det samlade ansvaret ska delas för att det ska bli en bra lösning även på bostadssidan. Vi menar att det är oerhört viktigt att minska oron för invånarna i Kiruna när det gäller den framtida utvecklingen. Det är därför vi så specifikt har lyft upp frågan om neutralisering av hyresläget och hur man ska kunna finansiera och få rimliga hyror i ersättningsbostäderna. Här tycker vi att det är rimligt att regeringen, staten, kommunen och naturligtvis LKAB tar ett större ansvar.

Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Det är klart att det är ett problem att flytta för enskilda människor. Så är det. Det är en stor förändring, och det är mycket osäkerhet och annat. Men i grunden måste vi väl ändå vara överens om att det är en jättestor möjlighet. Det skapar jobb, tillväxt och förutsättningar för Kiruna och Gällivare att växa framöver.

Jag tror att det är en spännande tid som båda de här kommunerna är inne i. Det finns en stor efterfrågan, ett stort intresse för båda de här kommunerna. Det är inte på så många håll i världen som vi flyttar städer på det sätt som vi gör.

Det är också därför som vi har Malmfältsdelegationen som stöd i den här processen. Det är rätt unikt att vi har en uppställning där två ministrar, både Åsa Torstensson och jag själv, sitter med och leder ett sådant arbete. Varför gör vi det? Jo, för att vi tycker att vi har ett särskilt ansvar. Vi leder den processen på det sättet att vi försöker att få banverk,

vägverk, LKAB, kommunerna, Boverket och andra som är inblandade – länsstyrelsen – att samordna sina resurser och också se till att man skapar trygghet i förändringsprocessen.

När det gäller de enskilda bostäderna tror jag att Egon Frid om han tänker en gång till på det här förslaget ser att det blir väldigt svårt att peka ut hur länge man ska subventionera i så fall, om det ska gälla för evigt eller under en period, vilka bostäder som ska omfattas, var man drar gränsen. Det är viktigt att veta att i de här lägena har vi lagstiftning. Det är minerallagen och miljöbalken bland annat som vi ska följa. Det gäller oavsett om det är ett statligt eller ett privat bolag. Naturligtvis ska vi se till att samordna insatserna, som jag säger, så att banverk, vägverk och LKAB kommunicerar snabbt och enkelt med varandra och att alla är med och bidrar till förändringsarbetet och skapar trygghet i förändringen.

Men i grunden tror jag att det här är en gyllene möjlighet för både Kiruna och Gällivare. Det ger en framtidstro, ett framtidshopp, och då ska vi försöka att hjälpa de människor som känner oro i processen på bästa möjliga sätt. Jag har tilltro till att kommunen och alla andra inblandade – LKAB, samordnare på länsstyrelsen och andra – gör det också fortsättningsvis.

Anf. 6 EGON FRID (v):

Herr talman! Jag tycker också att det är positivt med den utveckling som är i hela norra Sverige jämfört med hur det har sett ut tidigare när det har varit på väg att bli lågkonjunktur. Det har varit omvända förhållanden. Naturligtvis är det en bra och viktig grund och en enormt spännande och intressant utveckling.

Men jag tycker också att det är viktigt att ministern tar med sig att det finns en oro. Problemen är långtifrån lösta. Som vi ser det är minerallagen inte tillräcklig när det gäller det ansvar som man kan tycka att LKAB har ihop med stat, regering och andra inblandade parter.

Vi vill puffa på att man måste se om det inte behövs någon form av lagstiftning som kompletterar minerallagen för att ruta in de frågor som ministern själv tog upp. Vilka bostäder ska kompenseras och under hur lång tid? Vilka speciella skäl ska finnas för att man måste gå in och göra de åtgärderna?

Vi tycker att det är rimligt att det här specifika fallet som det handlar om, att flytta Kiruna stad på grund av att marken under staden är på väg att spricka, vore skäl för att titta på en speciell lagstiftning som skulle kunna komplettera minerallagen. Det handlar om att muta in de frågor som både ministern och jag ser att man måste komma fram till lösningar på.

Anf. 7 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag tycker att det är bra att vi får chans att diskutera den här frågan i riksdagen och att Egon Frid känner ett ansvar för det som händer uppe i Kiruna. Jag tror att vi är på god väg att hitta bra lösningar. Jag förväntar mig också att LKAB tar ett stort ansvar som bolag. Jag tycker att under den period som jag har följt det här dialogen mellan kommun och LKAB har blivit bättre. Jag tycker att dialogen mellan våra statliga myndigheter och andra har utvecklats på ett bra sätt.

Jag kan också se den stora möjlighet som ligger i att flytta två städer. Regeringen har föreslagit att vi ska bygga hållbara städer. Vi ska visa på hur vi bygger moderna samhällen som sparar energi och hittar nya smarta lösningar. Det kan vara en väg. Vi har gett stöd till Gällivare kommun för att bidra till att beskriva hur man jobbar för att flytta en stad. Det finns ett jättestort intresse för detta.

Däremot ser jag problem med att kompensera enskilda människor som flyttar från en bostad av en viss kvalitet till en annan bostad av betydligt högre kvalitet.

Jag hoppas bara att alla ska känna att den här flytten i grunden är väldigt bra för Kiruna. Fler jobb och högre tillväxt ger också inkomster till kommunen som gör att man kan investera för framtiden. Jag tror att Gällivare och Kiruna kommuner kommer att gå en lysande framtid till mötes med tanke på de investeringar som nu sker, och mer kommer.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2008/09:27 om översyn av kraven för F-skatt

Anf. 8 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Luciano Astudillo har frågat mig om det är min avsikt att göra det möjligt för arbetsgivare att kräva att de som söker jobb ska skaffa F-skattsedel, trots att de bara ska ha ett jobb, och därigenom riskera att kollektivavtalen sätts ur spel.

Regeringen beslutade den 23 oktober 2008 att överlämna propositionen *F-skatt åt alla* till riksdagen. Propositionen innehåller förslag som underlättar tilldelningen av F-skattsedel och gör det lättare att starta näringsverksamhet.

Regeringens förslag innebär att en bestämmelse införs i inkomstskattelagen som innebär att vid bedömningen om en uppdragstagares verksamhet bedrivs självständigt ska särskilt beaktas vad som har avtalats med uppdragsgivaren samt i vilken omfattning uppdragstagaren är beroende av uppdragsgivaren och inordnad i dennes verksamhet.

Syftet med utformningen av bestämmelsen i förslaget är att relationen mellan parterna och deras gemensamma avsikt ska få en ökad betydelse vid bedömningen av om det är frågan om näringsverksamhet eller inte. Detta minskar betydelsen av att bedöma antalet uppdragsgivare jämfört med i dag. Bestämmelsen möjliggör därmed att fler än i dag kan bedriva näringsverksamhet mot en eller ett fåtal uppdragsgivare.

Regeringen anser att regleringen ökar förutsebarheten såväl för uppdragstagaren som för uppdragsgivaren men också innebär en möjlighet att anpassa rättstillämpningen efter samhällsutvecklingen och utifrån gällande rättspraxis.

Förslaget rör enbart det skatterättsliga näringsverksamhetsbegreppet. Det har därför inte någon direkt verkan på det arbetsrättsliga anställningsbegreppet. Jag vill hänvisa till Arbetsdomstolens remissyttrande över betänkandet, i vilket man instämmer med utredningens åsikt att det är tveksamt om en ändring av det skatterättsliga näringsverksamhetsbegreppet över huvud taget skulle kunna påverka det arbetsrättsliga arbets-

tagarbegreppet, och anför att den skatterättsliga bedömning som gjorts i ett visst fall inte ensam har någon nämnvärd tyngd vid ställningstagandet till exempelvis anställningsskyddslagens tillämpningsområde. Detta torde bekräfta att det inte finns någon sådan avsikt bakom det förslag som Luciano Astudillos fråga handlar om.

Regeringens avsikt är att det ska bli enklare och att fler ska få möjlighet att starta företag, inte minst de som har bara en eller ett fåtal uppdragsgivare. Detta ligger helt i linje med regeringens övergripande inriktning mot att skapa fler jobb. Även om statistiken inte visar att det är många som av F-skattereglerna hindras att starta näringsverksamhet i dag är det ingen tröst för den enskilde som får avslag att det bara är få andra som stoppas. Det är också troligt att många anser att det inte är lönt att söka F-skatt med dagens regler och därmed avstår från att starta företag.

Jag hoppas att Luciano Astudillo delar min uppfattning att det är viktigt att förenkla för företagande och att det därför behöver bli enklare för den enskilde att få F-skattsedel.

Anf. 9 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag vill tacka näringsministern för svaret, även om ingen kan känna sig trygg efter att ha hört det.

Jag vill inledningsvis svara på den retoriska frågan som Maud Olofsson avslutade sitt svar med: Ja, det är viktigt att förenkla för företagen. Det är därför vi socialdemokrater i två år varit kritiska just till näringsministerns hattande och rattande på det här området som har gjort att skatten är högre för de små företagen nu än när vi hade makten. Man har ökat regelkrånglet, inte minskat på det, och man har försakat den sociala tryggheten för många av de små företagen.

Vi är inte ensamma om att ha kritiserat den här regeringen för att inte föra en framsynt näringspolitik. Vi delar den kritiken med bland annat Svenskt Näringsliv. Så visst har ni försummat ett väldigt viktigt område.

Jag har två spontana reaktioner på svaret. Den första är att vi politiker ibland tenderar ta till ett komplicerat språk, och materien kan vara svår. Men jag tycker att det finns en skyldighet för oss alla att försöka vara tydliga och enkla. När man tar till det svåra språket är det ofta för att man vill dölja någonting och lägga ut dimridåer. Jag hoppas verkligen att det inte handlar om det i det här fallet.

Den andra spontana reflexionen rör Maud Olofssons långsiktiga politiska gärning. Hon är den i den borgerliga regeringen som var tydligast med att hon ville ha ett systemskifte. Hon har många gånger pratat om att "avsossefiera" Sverige. Med det har hon bland annat menat att ständigt attackera vanliga löntagares rätt till trygga anställningar och sjysta villkor som regleras till exempel i kollektivavtal.

Maud Olofsson blir därför svaret skyldig när hon lägger fram ett sådant här förslag. Faktum är, enligt utredningen och de undersökningar som gjorts i samband med utredningen, att antalet F-skattsedlar ständigt ökar. År 2006 hade 75 000 personer möjlighet att få en F-skattsedel. Så få som 1 procent av dem som sökte fick avslag.

Vi vet också att Maud Olofsson har hävdats att detta särskilt har missgynnats kvinnor. Men utredningen konstaterar att det är precis tvärtom. Andelen män som avslås är mycket högre än andelen kvinnor, och de

konstaterar, i motsats till Maud Olofsson, att kvinnor inte är särskilt missgynnade av de regler som finns.

Utredningen konstaterar också att detta inte kommer att leda till fler näringsverksamheter. Låt mig citera exakt: ”När det gäller olika förändringar i skattebetalningslagen har utredningen funnit att införande av lättnader för att erhålla en F-skattsedel sannolikt skulle leda till fler F-skattsedlar men inte nödvändigtvis till någon motsvarande ökning beträffande antalet fysiska personer som kan anses bedriva näringsverksamhet i inkomstskattelagens mening dvs. fler företagare. Det blir med andra ord inte lättare att starta näringsverksamhet vilket är huvudsyftet med uppdraget.”

De är precis på tvärs mot den verklighetsbeskrivning som Maud Olofsson och den borgerliga regeringen använder i det direktiv de gav utredningen.

Nu vilar bevisbördan på Maud Olofsson. Vill hon luckra upp kollektivavtalen? Vill hon bakvägen förändra trygghetssystemen för vanligt folk, vanliga löntagare? Så länge hon inte kan bevisa att det inte är så sviker den borgerliga regeringen, med Moderaterna i spetsen, ett av de viktigaste löften man levererade inför valet 2006.

Anf. 10 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Herr talman! Jag ska citera en liten snutt ur utredningen: Man borde ”utreda hur bestämmelserna bättre skulle kunna utformas för att stävja hur F-skattsedeln används i kriminell verksamhet och i andra missbruks-situationer.” Det har alltså utredningen kommit fram till – den utredning som regeringen tillsatte om hur fler skulle kunna få F-skattsedel.

Det utredningen vid randen har noterat är att skattefusket åter upp våra gemensamma resurser. Det hotar företagandet. Det hotar företagare i så hög grad att byggföretagarna säger att det inte finns någon privat marknad här i Stockholmsområdet på grund av skattefusk. Utredningen kunde också konstatera att man gömmer sig bakom just F-skattsedeln för att kunna åstadkomma detta fusk.

Skattefelet i Sverige, näringsministern, är 133 miljarder kronor. Det är de pengar som försvinner i skattefusk. Av dessa 133 miljarder kronor står de så kallade mikroföretagen – de som har en lönesumma under en miljon kronor – för hela 52 miljarder kronor.

Byggsidan, flyttstäd, transport, restaurang, taxi, tvätterier – det är så många näringar som kräver åtgärder från denna regering för att stävja skattefusket som förstör möjligheterna till ett sunt företagande.

Även Skatteverket vill göra en massa saker. Jag tycker att näringsministern ska läsa Skatteverkets rättsexperts särskilda yttrande i utredningen.

Det här kommer att öka osäkerheten kring om man är anställd eller inte. Det kommer att leda till ett större skatteundandragande. ITPS säger att detta inte kommer att leda till någon högre produktivitet. Det har ingenting med den saken att göra.

Läs rapporten om svart arbetskraft i byggsektorn eller varför inte den tidigare utredningen från 2002 som heter *Skärpning gubbar!* Där finns kalla fakta om hur skattefusket åter upp våra resurser.

Utredningen har kommit fram till att det blev 330 avslag under 2006 på grund av självständighetskriteriet. Det har handlat om folk som enbart

har velat ställa den egna arbetskraften till förfogande. Det finns inget ekonomiskt risktagande, och det blir alltså alltför anställningsliknande förhållanden.

Allt detta är ett stort bekymmer för Maud Olofsson, som säger att det nu kommer att bli bra, att man nu kan gå in som vikarie, bara man betalar skatten själv. Det här kommer att öppna för lågavlönade jobb, precis som i andra länder, till exempel USA. Skaffa dig F-skattsedel och gå ut på marknaden, fixa två jobb och lev under hårda villkor.

Precis som Luciano Astudillo sade här finns det inga belägg för att dagens system är negativt för kvinnligt företagande. Själva poängen i utredningen gäller svårigheten att få F-skattsedel. Utredningen konstaterar att svårigheterna är mindre än vad som står i direktiven. Att skaffa företag handlar inte om problem med att få F-skattsedel, näringsministern, utan det handlar om att man inte riktigt vågar satsa på grund av kanske brist på kapital eller att det saknas ett trygghetsystem. Vi socialdemokrater föreslår ett trygghetsystem för småföretagare. Fler F-skattsedlar leder inte till fler företagare. Riskerna för skatteundandragande och fusk ökar.

Jag förstår inte logiken, näringsministern. Vad är det som blir så fantastiskt bra, och varför svarar man inte på branschernas och Skatteverkets kritik mot att det här kommer att öka skatteundandragandet?

Anf. 11 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Tack Luciano Astudillo för interpellationen, och tack Maud Olofsson för svaret på densamma.

Den här frågan är av en sådan natur att man inte bara kan gå förbi den och ta svaret okommenterat. Bara namnet på propositionen, *F-skatt åt alla*, visar vad som är intentionen här, nämligen att enligt regeringens uppfattning ska alla själva betala in sin egen preliminärskatt. Det är där någonstans som det blir lite knepigt med hela förslaget.

När både Raimo Pärssinen, Luciano Astudillo och jag har frågat anställda på Skatteverket om det är svårt att få F-skatt har vi fått veta att de flesta som ansöker om F-skatt också får det. Frågan kan möjligen gå till näringsministern om man på departementet har undersökt vilka det är som får avslag. Vad jag har förstått finns det grupper som kan urskiljas bland dem som har fått avslag. Orsaken till avslag är just att man många gånger har haft svårt att hantera sin skatteinbetalning. Det är en orsak till att man inte får F-skattsedel.

Om alla ska ha F-skatt, som föreslås i propositionen *F-skatt åt alla*, innebär det att alla ska betala in sin egen preliminärskatt. Då kommer man till problemet med skatteuppbörden som sådan. Då är det ytterligare ett systemskifte. Då är det inte bara fråga om ett systemskifte på den arbetsrättsliga sidan, som Luciano Astudillo mycket förnämligt argumenterar för i debatten, utan det finns en tendens i allt vad näringsministern föreslår. När näringsministern säger att hon är nöjd med Lavaldomen är det inte för att hon kramar svenska kollektivavtal. När näringsministern säger att hon vill avskaffa lagen om anställningsskydd är det inte för att hon kramar svenska kollektivavtal. När näringsministern säger att alla ska ha F-skattsedel är det inte för att hon kramar svenska kollektivavtal. Det finns hela tiden en sådan tendens i debatten. Det är viktigt att belysa

avsikten med förslaget. Det handlar naturligtvis om att man vill undergräva svenska kollektivavtal och den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Men det finns också en annan syn på detta, nämligen att om förslag läggs fram som mer eller mindre raserar skatteuppbörden raseras också hela välfärdssamhället. Den gemensamma sektorn bygger på att det finns system som kan ta upp skatt. Om det inte går blir det naturligtvis den typ av samhälle där var och en står sitt eget kast, står för sin egen trygghet och där var och en har en årslön på banken. Det är något som borgerliga politiker har drömt om länge.

Det är i de sammanhangen som man måste se till de, möjligen till det yttre, oskyldiga förslagen om att göra det lättare att få F-skattsedel. Det finns en mycket stark politisk sprängkraft i förslagen. Det här handlar naturligtvis inte alls om att förenkla företagande. Hade det bara varit fråga om det hade jag tagit näringsministern i handen. Det är väl naturligtvis lysande om det går att hitta saker som förenklar företagande.

Åtgärder som förenklar företagande, som övriga interpellanter har varit inne på tidigare, handlar om helt andra saker. Vad en företagare framför allt behöver är naturligtvis kunder som efterfrågar det företagaren producerar – oavsett om det är varor eller tjänster – och ett stabilt ekonomiskt system, en stabil lönebildning, en stabil ekonomi där kunderna efterfrågar de varor företagaren producerar. Det är det som skapar företagande.

Att slå undan skatteuppbörden och den svenska arbetsmarknadsmodellen kommer inte att skapa något företagande.

Anf. 12 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Det är i skarpt läge man prövas, säger Patrik Björck. Jo, det är precis så. Socialdemokraterna försöker att tala sig varma för småföretagens villkor. Men när det kommer till skarpt läge är man inte beredd att fatta de beslut som krävs.

Vi vill göra det enklare att starta företag. Så enkelt är det. Gör man det enklare att få F-skattsedel blir det också enklare att starta företag.

Det är viktigt att se att den lagstiftning vi nu genomför inte innebär den dramatiska förändring som ni ändå vill påskina. Det vi ändrar på är det skatterättsliga näringsverksamhetsbegreppet.

Det är konstigt att attityden när man pratar om företagandets villkor framöver är att alla skattefuskar, att alla försöker att inte betala in skatt till staten. Så vill jag inte beskriva företagen. Det finns de som gör så, men majoriteten av svenska företagare är ärliga rejäla människor som vill försörja sig själva och i en del sammanhang också anställa andra. Det ska vi vara glada och stolta över.

Men om man har som ingångsvärde att det största problemet i sammanhanget är alla företagare som skattefuskar är det inte konstigt att man varje gång vi lägger fram konkreta förslag landar i att säga att just det kan man inte ändra på.

Det är klart att det finns fler saker som behöver göras för att förbättra villkoren för företagen. Vi kommer med en rad förslag. Det sociala trygghetssystemet är ett sådant förslag. Vi får antligen fram ett konkret förslag. Det är något som den förra regeringen aldrig lyckades få fram. Vi kommer att återställa förmånsrätten därför att vi har sett att det är svårt för småföretagare att låna pengar. Vi har sänkt förmögenhetsskatten

för att öka tillgången på kapital också för små företag. Det är en rad åtgärder där Socialdemokraterna har varit tveksamma till förslagen. Det är upp till bevis om man vill förbättra för småföretagen eller inte. Det här är en av alla viktiga åtgärder i raden att göra det roligare, enklare och lönsammare att vara företagare i Sverige.

Anf. 13 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Först och främst vill jag ändå upprepa vad utredningen konstaterar, så att Maud Olofsson inte fortsätter att fara med osanning från riksdagens talarstol. Det blir inte lättare att starta näringsverksamhet med de förändringar som regeringen föreslår. Det konstaterar utredningen. Det kommer inte att bli fler företagare.

Vi kan diskutera näringsvillkor och småföretagarnas villkor i vårt land. Det kommer att vara en rad debatter i dag om bland annat kapitalförsörjning i det finansiella krisläget och en debatt med Tomas Eneroth om inte minst våra insatser för de små företagen. Det här är skarpt läge.

Vi har en minister som vill att våra företagare ska jobba som ivriga bävrar men vars två första år mer påminner om en sömnig sengångares. Den debatten tar vi gärna.

Nu handlar det om ett konkret exempel: Helt plötsligt får ett taxibolag för sig att säga till sina anställda att de inte ska vara anställda längre utan att de i stället ska komma tillbaka till bolaget med en F-skattsedel. Det betyder att ägaren till taxibolaget när han vill kan säga att han inte har behov av de anställda.

På så sätt kringgår man LAS. Det är ett konkret exempel från verkligheten med gällande regler för F-skattsedel.

Utredningen konstaterar att denna typ av verksamhet öppnar man för ännu mer med de förändringar som Maud Olofsson gör. Man konstaterar att allt fler med anställningsliknande förhållanden kommer att krävas på F-skattsedel i stället för att bli anställda som alla vanliga löntagare vill. De vill ha ett sjyst och tryggt jobb att gå till.

Därför är bevisläget återigen sådant att bevisbördan ligger på Maud Olofsson. Maud Olofsson är den som i spetsen för den borgerliga regeringen vill ha ett systemskifte och vill göra det mer otryggt för vanligt folk och deras rätt att ha ett tryggt jobb. Inte minst i det läge som vi befinner oss i där fler och fler varslas är det Maud Olofsson som vill öka otryggheten ännu mer.

Maud Olofsson är den som aldrig har stått upp för kollektivavtalen, inte ens när det var kritiskt läge inför Lavaldomen. Då ville Maud Olofsson inte uttala sig om vad hon tyckte om hur det skulle gå om Sverige skulle vinna målet eller om det var bra om EU och detta företag vann.

Herr talman! Bevisbördan ligger alltså på den borgerliga regeringen. Det är oerhört viktigt att säga det och konstatera det. Maud Olofssons historia hittills pekar åt helt fel håll.

Jag och många med mig – tjänstemännens fackförbund och Landsorganisationen, LO – är helt övertygade om att detta är onödigt. Det blir inte fler företag, i alla fall inte företag som ger tillväxt och fler jobb. Därutöver är vi helt övertygade om att Maud Olofsson med detta får igenom sin dolda agenda, nämligen att luckra upp anställningstryggheten för vanligt folk. Därmed sviker Fredrik Reinfeldt och Moderaterna sitt viktigaste löfte till många som röstade för en borgerlig regering 2006,

Anf. 14 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Herr talman! Jag vill först och främst konstatera, näringsministern, att vi står på de seriösa företagarnas sida. Försök inte att med retorik säga att vi säger att alla fuskar. Däremot ser vi dem som fuskar. Frågan är varför inte Maud Olofsson ser dem. Varför kan inte Maud Olofsson liera sig med de byggföretag som säger att det inte finns några möjligheter att konkurrera? Varför kan inte Maud Olofsson ställa upp när fler branscher i olika näringar säger att Skatteverket borde kunna ha en bättre och striktare kontroll när det gäller vem som får F-skattsedlar därför att F-skattsedeln även används på ett kriminellt sätt? Varför kan inte Maud Olofsson ställa sig på deras sida? I stället kommer hon med någon konstig retorik och säger att vi säger att alla fuskar. Det där är illasinnad debatteknik. Trots att jag är lugn här blir jag upprörd av detta.

När företagarna själva vid ett antal konferenser har sagt att det är för lätt att få F-skattsedel, att det är för dålig kontroll och att det är för många som utnyttjar systemet, då svarar Maud Olofsson med en utredning enligt vilken det ska bli ännu lättare. Hon säger att det ska bli enkelt.

Men svara på en annan enkel fråga. År 2006 var det ungefär 74 000 som ansökte om F-skattsedel. Av dem var det 330 som fick avslag på grund av det som kallas för självständighetskriteriet. Är det då svårt att få F-skattsedel? På vilket sätt blir det lättare nu? Handlar det om de 330 vikarier som själva måste betala sin skatt i framtiden, som Maud Olofsson säger är den stora frälsningen?

Tyvärre måste jag säga att man kan kräva lite respekt i en debatt. Vi står på de seriösa företagarnas sida.

Anf. 15 PATRIK BJÖRCK (s):

Herr talman! Jag tänker också sälla mig till dem som ställer sig på de seriösa företagarnas sida. Det finns nog ingen anledning att ifrågasätta någon på den punkten. Jag hoppas att vi ställer upp på att majoriteten av företagarna är ärliga.

Det som min fråga gällde var vilka orsaker som fanns när det gällde de som fick avslag på ansökan om F-skattsedel. Jag undrade om Maud Olofsson hade någon uppfattning om det. Jag konstaterade att jag har uppfattningen att ett ganska vanligt skäl till att man får avslag på sin ansökan om F-skattsedel är att man har problem med sina skatteinbetalningar och att man inte sköter sina åligganden som samhällsmedborgare. Jag vet att det är ett väldigt vanligt skäl att få avslag på ansökan om F-skattsedel. Jag vet inte om det gäller en majoritet. Det vågar jag inte svara på eftersom jag inte har statistiken i huvudet. Det skulle vara spännande att höra Maud Olofssons kommentar till det. Majoriteten av företagarna är hederliga och ärliga. Jag har inga andra synpunkter på det. Men, som sagt, vilka är det som får avslag? Det skulle vara spännande att höra.

Sedan säger Maud Olofsson också här i debatten att det inte är någon dramatisk förändring. Det är kanske just det som är problemet. Det är det som både Luciano Astudillo och Raimo Pärssinen beskriver här, nämli-

gen att det inte är någon dramatisk förändring när det gäller företagandet. Det är det som är bekymret. Däremot finns det en massa andra dramatiska problem som uppstår i och med detta förslag. Det är dessa problem som vi skulle vilja att näringsministern kommenterar, alltså problemen när det gäller arbetstagarbegreppet och kollektivavtalen och problemen när det gäller skatteuppbörden. Där blir det dramatiska förändringar och dramatiska problem. När det gäller företagandet är vi helt överens med näringsministern om att det inte kommer att bli någon dramatik eftersom det där inte kommer att hända någonting.

Anf. 16 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag tycker att Luciano Astudillos fråga är väldigt väl underbyggd. När det gäller anledningen till denna fråga kan man gå tillbaka till historien. Under ett antal år har jag varit i Almedalen på Gotland. Under ett antal år har också näringsminister Maud Olofsson varit där, först i sin roll som partiföreträdare och under den senaste sommaren som näringsminister.

Vad som bland annat har framförts tidigare från Maud Olofsson på Gotland är att det faktiskt är dags att utsätta löntagarna i Sverige för lönekonkurrens på samma sätt som man har utsatt de svenska bönderna för konkurrens. Hur utsätter man löntagarna i Sverige för konkurrens? Jo, det gör man genom att få in andra löntagare med lägre löner. Det är så man ska skapa denna konkurrens.

Herr talman! På en gång vill jag också poängtera att Socialdemokraterna välkomnar dem som vill arbeta i Sverige. Men vi säger också att det är lika viktigt för dem att ha samma löner som svenskar. De ska inte diskrimineras och tjäna sämre. Därför blir jag bekymrad.

Jag har nämligen sett Arbetsförmedlingens olika typer av annonser där man efterfrågar kompetens. Man frågar företagen: Behöver du den här typen av arbetskraft? Men det finns arbetsgivare i Sverige som går ut med frågan: Är du i behov av arbetskraft från Lettland? Då undrar jag: Vad är det för kompetens som man så att säga säljer in till dessa andra företag?

Jag utgår från att merparten av arbetskraften som kommer från Lettland har bra utbildning och stor yrkeskompetens. Men det är också viktigt att understryka att de när de kommer till Sverige ska ha lika löner som sina svenska medarbetare.

Med F-skattsedelssystemet behöver man inte ha kollektivavtal. Det är det som är poängen med Luciano Astudillos interpellation.

Varför blir svaret från näringsministern att just Arbetsdomstolens remissyttrande är det som talar om att det torde bekräfta att det inte finns någon avsikt bakom förslaget som Luciano Astudillos fråga handlar om? Kan inte näringsministern redan här och nu i talarstolen tala om att det är viktigt med kollektivavtal och att F-skattsedeln inte kommer till i syfte att gå bakvägen? Man säger alltså upp ett byggföretag som har tio anställda och säger: Nu lägger vi ut verksamheten på entreprenad. Sedan får ni komma tillbaka, och den som har lägst kostnad får naturligtvis jobbet. Det är hela poängen med F-skattsedelssystemet som regeringen framför. Jag tycker att det är märkligt att man inte står upp för det.

Maud Olofsson har ju i Almedalen haft en redovisning, så hon borde kunna ha det också nu. I Europaparlamentet har även borgerliga politiker

sagt: Visst ska människor få komma till Sverige och konkurrera med det enda de kan konkurrera med – det vill säga med låga löner.

Men det är inte bara personer från andra länder som nu ska konkurrera med låga löner utan även svenskar emellanåt. Man ska konkurrera, och naturligtvis får den jobbet som kostar minst – ett tillfälligt jobb, och när som helst kan man bli uppsagd.

Herr talman! Jag har motionerat om att Skatteverket ska få rätt till skattekontroll direkt på arbetsplatserna. Den frågan tycker jag är mycket viktigare just för att komma åt det skattefusk som faktiskt finns. Jag vill också poängtera att jag står bakom alla seriösa företagare. Likaså är jag övertygad om att vi måste komma åt de oseriösa företagare som skattefuskar och som utnyttjar arbetskraft, både svensk och utländsk sådan, och som utsätter dessa människor för fara ute på arbetsplatserna. Detta är jätteviktigt.

Herr talman! Jag skulle gärna vilja ha svar från näringsministern på mina frågor.

Anf. 17 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag noterar att det när Socialdemokraterna ska ge exempel om företagandet handlar om konkurrens från Lettland och om skattefusk. Det är ju där ni hämtar exemplen.

Jag tror att de som lyssnar på den här debatten märker vilka ni företäder och vilka intressen det handlar om. Om ni är småföretagarnas vänner och så vidare måste ni beskriva verkligheten på ett annat sätt. När man lyssnar på er skulle man kunna gissa att det inte är företagarna som ni har för ögonen utan någonting annat.

Jag tror att det finns ett gemensamt intresse från både anställda och företagare av att vi har tydliga regler. Jag tycker att det också är viktigt att säga att vi behöver konkurrens utifrån. Men då ska man följa ett regelverk som vi alla kan klara av och ställa upp på.

Jag har sagt att vi behöver en värderingsförändring som innebär att vi respekterar och hyllar dem som vill investera i företag, dem som vill investera i eget kapital, i eget arbete och i egna ansträngningar för att skapa jobb i vårt land. Det är dessa som vi ska hylla, men det gör vi inte i dag i tillräcklig utsträckning i Sverige, enligt mitt förmenande.

Jag vill göra det enklare, roligare och mer lönsamt att vara företagare och kommer att fortsätta att lägga fram förslag. Det gäller då allt från att förenkla när det gäller att få F-skattsedel till att förenkla när det gäller förmånsrätten och förbättra i det avseendet, till att ta bort revisionsplikten, till att skapa en bättre social trygghet för företagare, till att sänka arbetsgivaravgifter för unga och för dem som står långt från arbetsmarknaden och till att se till att fler väljer att vara företagare.

Jag kommer att fortsätta med det arbetet. Det är upp till er socialdemokrater att bevisa att ni följer och ställer upp på de förslag som vi lägger fram – förslag som också företagarna själva har.

Ni säger att jag inte ställer upp på kollektivavtalen och det systemet. Det är inte sant! Jag tycker att det är ett bra system, men det borde också finnas en diskussion med parterna om proportionaliteten. Det står jag för, och det är precis det som småföretagarna säger. Därför är det glädjande att parterna nu har en dialog för att se hur det här ska hanteras i modern tid, på 2000-talet. Jag tycker att det här i första hand är en fråga för par-

terna; det har jag hela tiden tyckt. Jag hoppas att parterna kommer fram till någonting bra i sammanhanget.

För er socialdemokrater återstår alltså att tala om hur ni vill signalera till företagen att ni är deras vänner. Det är klart att vi ställer upp på de sjysta företag som följer reglerna. Det är så vi vill ha det. Men vi vill också se till att regelverket är sådant att det är möjligt att följa det. Det är precis det vi gör när det gäller F-skattsedeln och när det gäller andra reformer för småföretagandet i Sverige.

Anf. 18 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Maud Olofsson gömmer sig bakom en politik för småföretagare i stort. Där har vi en annan politik. Tillsammans med till exempel Svenskt Näringsliv har vi varit kritiska till den senfärdighet och den passivitet som den borgerliga regeringen har visat på området. De facto har vi samarbetat med Företagarna för att komma fram till ett bra förslag om den sociala tryggheten – om hur denna bättre skulle kunna omfatta de små företagen. För de minsta företagen har vi också ett förslag om en arbetsgivaravgift som är lägre än den borgerliga regeringens.

Maud Olofsson har ju höjt skatten för de minsta företagen, och på två år har hon också sett till att regelkrånglet ökat för dem. Hon har alltså gjort det både dyrare och svårare och därmed också tråkigare att vara företagare i Sverige. Det är inte vad man säger här utan vad man sedan gör i verkligheten som spelar roll.

Det jag efter den här debatten tvingas konstatera är att Maud Olofsson när hon väl bestämmer sig för att göra något inte lyssnar in det som sägs i utredningen. I utredningen konstateras det, tvärtemot det som Maud Olofsson här säger, att det här inte leder till fler företag. Måhända riskerar det att leda till att fler människor hamnar i en F-skattefälla – man tvingas av sin arbetsgivare att ha F-skattsedel för att över huvud taget kunna ta jobbet.

Då är vi tillbaka i att F-skattsedeln används till att ge sig på kollektivavtalsmodellen och till att ge sig på anställningstryggheten. Men det är inte så konstigt med tanke på att det är Maud Olofsson som driver det här. Med detta påbörjas det systemskifte eller, rättare sagt, fortsätter det systemskifte som vi nu sett i två års tid. Till skillnad från tidigare sviker man den här gången dessutom ett löfte som man i valet 2006 gav till väljarna. Moderaterna var mycket tydliga om att det inte skulle bli någon attack mot anställningstryggheten. Men nu ser vi att det inte är så.

Anf. 19 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Det är ganska intressant att näringsministern väljer att avstå från att svara på mina frågor. Varför kan hon inte i riksdagens talarstol tala om varför hon tycker att det är så viktigt att löntagarna i Sverige ska lönekonkurrera med varandra? Varför tycker hon att det är så viktigt? Hon har ju sagt det.

Jag tar upp frågan om hur man medverkar till att dumpa löner i Sverige genom att använda F-skattsedelssystemet så att det inte går att kräva kollektivavtal. En arbetsgivare sade på en fråga som någon ställde: Hur är det med de här? Har de sjysta villkor? Svaret blev: Det behöver du inte bekymra dig om. Alla 30 har F-skattsedel.

Alla hade alltså anställningsliknande förhållanden men enligt arbetsgivaren hade de F-skattsedel. Därmed fanns det inte krav på ordentliga löner enligt de avtal som vi har i Sverige. Att Maud Olofsson inte tycker att det är ett problem förstår jag. Det är ju liksom hennes syn på svensk arbetsrätt och på den svenska modellen med svenska kollektivavtal.

Jag tycker att det är ett problem att man inte här i talarstolen kan säga att modellen med F-skattsedel är detsamma som att undanröja svenska kollektivavtal. Varför kan man inte stå för den politik som man faktiskt genomför?

Det man har gjort med a-kassesystemet har undergrävt möjligheterna att få en rimlig ersättning vid arbetslöshet, och detta tvingar människor att tigga om jobb. I alla fall är den risken uppenbar. Införs det här systemet blir det inte fler arbetade timmar. Däremot blir det fler arbetade timmar som folk kommer att tjäna väldigt lite på. Förmodligen kommer det att krävas många fler jobb för de här personerna. Men det kommer inte att bli fler jobbade timmar i Sverige. Däremot kommer folk att tjäna mycket sämre. Detta är ett problem!

Anf. 20 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag tycker att det här är en intressant debatt. Nu är det ytterligare problem som företagen ställer till. När jag lyssnar på vad ni här säger tror jag att det är väldigt svårt för de här företagen att känna igen sig i att Socialdemokraterna nu har ändrat sin politik och sin inställning till svensk företagsamhet.

Eva-Lena Jansson frågar om man ska kunna lönekonkurrera. Ja, man kan fundera på hur det är. Har Eva-Lena köpt kläder producerade i Sverige? Det är ju låga löner i andra länder som gör att vi köper bland annat kläder till lägre pris; det är så konkurrens ser ut.

Jag tycker att vi ska ha gemensamma regler på EU-nivå – regler som klarar ut hur vi ska hantera detta och ha en bra konkurrens på EU-nivå. Men lönekonkurrens har vi ju redan i dag, så försök inte skrämmas med att någonting nytt har inträffat! Olika prisnivåer och olika kostnadsnivåer gör att vi ibland köper produkter utifrån och ibland producerar här hemma.

Vidare är det viktigt att säga följande: När vi diskuterar villkoren för företagandet kan jag bara konstatera att det som Socialdemokraterna nu föreslår är höjda arbetsgivaravgifter för ungdomar, för dem som har svårast att komma in på arbetsmarknaden. Framöver kommer ni att straffbeskatta ungdomar. Ni kommer att höja skatten för dem som är långtidsarbetslösa och långtidssjuka. Det är ju det som företagen har att ta ställning till.

Vi kommer att föreslå förbättrade villkor när det gäller förmånsrätten. Vi kommer att se till att vi får ett bättre socialt trygghetssystem. Vi kommer att fortsätta sänka inkomstkatten. Allt detta är till gagn för en bättre företagsamhet.

Jag kan konstatera att företagandet ökar i Sverige, och det är väl en signal om att det regeringen gör verkligen gynnar företagen och deras villkor. Men mer återstår att göra.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2008/09:30 om kapitalförsörjning

Anf. 21 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Luciano Astudillo har ställt två frågor om kapitalförsörjningen för Sveriges företagare.

Den första frågan gäller hur jag avser att förhindra att företag som möter likviditetsproblem sätts i konkurs av de banker som i dag har svårt att finansiera sig. Den andra frågan gäller om jag tänker förändra Almis uppdrag för att möta de problem som svenska företag möter på kapitalmarknaden.

Jag och hela regeringen följer noga utvecklingen och effekterna av den pågående globala finanskrisen. Svenska institutioner med ansvar för likviditeten och stabiliteten på finansmarknaden gör ett bra arbete för att hantera de omedelbara följderna av krisen. Sverige har varit pådrivande i den överenskommelse som nyligen nåtts på EU-nivå. Finansinspektionen övervakar kapitaltäckningsnivåer och kreditgivning hos de svenska bankerna.

Tillgång till kapital är en förutsättning för att små och medelstora företag ska kunna startas och utvecklas. Till att börja med vill jag nämna att regeringen redan innan rapporterna om finanskrisen har vidtagit en rad åtgärder för att förbättra tillgången till kapital för svenska företag. Regeringen har exempelvis avskaffat förmögenhetsskatten för att frigöra kapital till investeringar i nyföretagande och affärsutveckling, förbättrat Almis mikrolån genom att höja det maximala lånebeloppet från 50 000 till 100 000 kronor, stärkt innovationsfinansieringen hos Almi för att nå fler kvinnor. Möjligheterna till direktavskrivningar förbättras och 3:12-reglerna görs mer fördelaktiga. Regeringen har överlämnat en proposition om en återställning av företagsinteckningens förmånsrätt.

Regeringen tillsatte vid årsskiftet en utredning just för att se över statens finansieringsinsatser till nya, små och medelstora företag. Av direktiven framgår att utredaren, Jan-Olle Folkesson, ska utreda företagarnas behov av kapital inför företagsstart, i tidiga skeden av företagets utveckling eller i expansionsskeden. Utredaren ska också kartlägga och beskriva befintliga statliga finansieringsinsatser till små och medelstora företag och identifiera om dessa insatser är marknadskompletterande, sammanfaller med varandra eller kan effektiviseras.

Parallellt med denna utredning har också en utredning tillsatts för att utreda förutsättningarna för att införa skatteincitament för ökade finansieringsmöjligheter. Alternativ som ska utredas är bland annat riskkapitalavdrag och uppskjuten reavinstbeskattnings.

Jag menar att resultaten av de insatser jag nämnt tillsammans kommer att leda till en förbättrad kapitalförsörjning för landets små och medelstora företag. Regeringen avser att snarast återkomma med förslag på åtgärder för att förbättra företagets finansieringsförutsättningar.

Ett arbete pågår för närvarande för att använda strukturfondsmedel till regionala kapitalförsörjningsinsatser i olika delar av landet. Detta är ytterligare ett exempel på hur vi försöker förbättra situationen när det gäller kapitalförsörjning till företagen.

Regeringen har visat att tydligt jobbfokus i politiken och stort ansvarstagande i de offentliga finanserna ger trygghet i skakiga tider. Detta

tillsammans med väl fungerande finansiella system gör att Sverige så här långt klarat sig långt mycket bättre än andra länder. Regeringen följer noga utvecklingen och är beredd att återkomma med ytterligare insatser om det visar sig nödvändigt.

Prot. 2008/09:21
28 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 22 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Det här är ett oerhört anmärkningsvärt svar. Det uttrycker den borgerliga regeringens handlingsförlamning och passivitet när det gäller den finanskris vi har i Sverige och som nu slår alltmer mot inte minst de små företagen.

Det här är ett reellt problem, Maud Olofsson, ett verkligt problem där ute bland småföretagare. Den här interpellationen handlar inte om vilka åtgärder den borgerliga regeringen genomfört de senaste två åren vad gäller kapitalförsörjningen.

Förbättrade Almilån – bra. Förändrade 3:12-regler – bra. Men se till att inte ändra reglerna varje år, för det medför ökat regelkrångel för de små företagen.

Avskaffandet av förmögenhetsskatten har mycket osäkra effekter, skulle jag vilja säga. Maud Olofsson måste bevisa att det faktiskt lett till att vi har mer kapital i Sverige. Vi är mycket tveksamma till att det är effekten.

De långsiktiga spelreglerna och de utredningar som Maud Olofsson tar upp handlar det inte heller om just i dag, utan det handlar om den reella bankkris och finanskris som nu slår mot de små företagen.

Det handlar om AD-Plast i Anderstorp, som inte får banklån för nyinvesteringar. AD-Plast, som har 40 anställda och omsätter 90 miljoner kronor och som skulle kunna expandera i de här kristiderna, får ett nej på banken. Vd Michael Jonsson säger: Nu är det stopp.

Det handlar om Michael Jonsson på AD-Plast men också om många andra som på grund av finanskrisen inte får låna pengar av bankerna när de nu behöver det.

Svenskt Näringslivs företagarpanel konstaterar att 50 procent av de 4 000 företagen som ingår i panelen har fått stramare kreditgivning. De konstaterar att 20 procent har svårare att få leveranskrediter just nu. Företagarna säger att allt fler av de stora företagen drar ut på utbetalningarna från 30 till 90 dagar, vilket gör att likviditeten för många av de små företagen äventyras i dessa tider. På ett år har konkurserna ökat med 20 procent. Det är där vi är nu. Och vi vet att vi går in i en lågkonjunktur.

Vi tycker att det är bra att regeringen sätter ett stabiliseringsprogram. Men det räcker inte. Nu måste regeringen också säkerställa att Sveriges småföretagare har möjlighet att övervintra lågkonjunkturen.

Jag vet att Maud Olofsson eller Näringsdepartementet efter att den här interpellationen lämnades in kontaktade Almi och frågade: Vad kan vi nu göra? Jag hade hoppats på att få en del av de svaren. Jag hade hoppats på att få lite resonemang kring hur man hanterar bankerna, för det vi ser nu är att svenska folket tar ett stort ansvar för att bankerna ska kunna fungera på ett bra sätt. Nog borde vi också ställa krav på att svenska banker tar ett stort ansvar för svenska folket och svenska företagare.

Vad tänker regeringen konkret göra åt de problem som vi ser växa nu på grund av finanskris och bankkris?

Anf. 23 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag måste också säga att jag blir lite beklämd av svaret. Näringsministern talar alltid om att man har tagit bort förmögenhetsskatten, att man har ökat mikrolånen, att man har förbättrat direktavskrivningarna, att budgeten har lagts fram, att man ska ändra 3:12-reglerna och förmånsrätten och så vidare. Det blir samma valtal som vi har hört en lång tid nu. Maud Olofsson! Det handlar i dag inte om vad regeringen har gjort i de här sammanhangen. Det handlar om att vi står inför en helt ny situation, och där står Maud Olofsson utan verktyg.

Jag hade i mitt inlägg tänkt fråga vad det här har fått för effekter. Men det är ganska ointressant i det här sammanhanget, för det handlar inte om detta just nu. Möjligen kan man fråga om vi vet vad borttagandet av förmögenhetsskatten har gett för effekter. Har vi några siffror på det? Det skulle ju vara så fantastiskt och tillföra så mycket kapital till företagen. Vad har det inneburit egentligen, Maud Olofsson?

Det andra, företagsinteckningarnas förmånsrätt, kanske kan vara bra. Men problemet är att företagarna inte har några inteckningar därför att de inte får några krediter. En förutsättning för att man ska kunna ha förmånsrätt är att man faktiskt har fått en kredit. Det är ju det som interpellationen handlar om.

I flera veckor eller i alla fall de senaste veckorna – flera låter som att finanskrisen har hållit på väldigt länge, men alla har ju blivit tagna på sängen av den – har debatten handlat mycket om storföretagen. Vi vet att det inte kommer att handla om storföretagen den närmaste tiden utan om småföretagen. Det är de små företagens varsel som inte ens blir några varsel av den enkla anledningen att de är för små för att behöva varsla. Det är dessa företag som kommer att säga upp anställda. Det har aldrig varit så många varsel, och ändå är det i de stora företagen, som det är just nu, Maud Olofsson. Vad vill Maud Olofsson göra för att förbättra möjligheten till kapitalförsörjning i dessa företag?

Det är bra att regeringen har tillsatt en utredning för att utreda de olika företagsstöden som finns i landet. Vi måste dock ha en utgångspunkt för detta. Det är framför allt att vi har ett system som kan ge företagen den kapitalförsörjning man behöver genom enkla banker.

Man säger i sista stycket: ”Regeringen har visat att tydligt jobbfokus i politiken och stort ansvarstagande i de offentliga finanserna ger trygghet i skakiga tider.”

Återigen, herr talman, vad vet regeringen om detta så här långt? Finanskrisen har knappt börjat. Ändå slår sig regeringen för bröstet och säger: Vi har fixat detta för att vi har drivit en jobbpolitik.

Hur kan regeringen göra så? Vilken dålig respekt för alla de småföretag som får stänga igen och för alla de anställda i småföretag som i dag är rädda för att mista sina jobb! Ändå säger regeringen: Vi för en sådan bra politik. Vi ser till att folk jobbar.

Problemet är att regeringen snart inte har några jobb att skicka människor till. Detta gör att svaret haltar.

Slutligen, herr talman, vill jag bara säga till Maud Olofsson som hela tiden frågar om vi tänker ställa upp på regeringens förslag: Nej, det tänker vi inte. Det är dåliga förslag som vi socialdemokrater inte ställer upp på. Vi har bättre förslag.

Anf. 24 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! I dessa tider är det viktigt att beskriva verkligheten som den ser ut. Ja, det är många varsel, men det tillkommer också nya jobb. Det är viktigt att ha den balansen och känna ansvar för verklighetsbeskrivningen, oavsett om vi sitter i opposition eller regeringsställning.

Under september månad fanns det över 72 000 anmälda lediga jobb på Arbetsförmedlingen. Bara under oktober månad har 18 000 lediga jobb anmälts. Varslen ligger just nu på 11 000. Det kommer alltså till jobb samtidigt som det är besvärligt.

Dock är vi naturligtvis otroligt oroliga för vad den globala finanskrisen kan ställa till med, också när det gäller finansiering av företag.

Jag begär inte att Luciano Astudillo med flera ska ha läst varje ord i den proposition som vi har lagt fram, men där finns tydligt angivet att vi har gett ett uppdrag till Finansinspektionen att de ska följa utlåningen.

En sak lärde vi oss under den förra finansiella krisen, nämligen att man ströp utlåningen till småföretag. Det misstaget tänker vi inte göra om. Det är därför som Finansinspektionen har fått detta uppdrag.

Ja, vi för en dialog med bankerna. Det är viktigt att bankerna tar ett ansvar. Ska vi hindra att den reala ekonomin dyker måste vi se till att få i gång det finansiella systemet.

Huvuduppdraget just nu är att få ordning på det finansiella systemet. Det är det som i första hand ska klara utlåningen. Det är därför som det kraftfulla paket som vi har fått igenom på EU-nivå och som vi nu genomför också här i Sverige, förhoppningsvis med bred enighet, är ett sätt att trygga finansiering också för små företag.

Samtidigt går jag igenom de organ vi har. Vi tog tidigt kontakt med Almi och andra för att få rapporter in till oss om hur läget såg ut. Jag kan rapportera att det är många fler företag som hör av sig till Almi. Det är många fler som hör av sig till de statliga organ vi har. Skulle det krävas förändringar och justeringar i detta system är det klart att vi är beredda till det.

Det är dock viktigt att komma ihåg i detta läge att om man har skapat en stabil grund där företag har kunnat bygga upp eget kapital och har reserver har man en större trygghet också i svåra tider. Det är därför jag upprepar de förslag och beslut som vi har tagit för att underlätta för företagen och deras kapitalbildning.

Det är viktigt att komma ihåg att de förslag som vi har lagt fram under dessa två år har syftat till att stärka företagen så att de har större och bättre uthållighet också i svåra tider.

Men det är klart att om banksystemet inte fungerar är det mycket bekymmersamt. Det är därför vi har tagit till så kraftfulla åtgärder i stabiliseringspaketet och infört insättningsgarantin. Det är därför vi ger Finansinspektionen detta uppdrag och noga följer vad våra organ, Almi och andra, gör. Det är bra att vi är överens om att vi måste ha ordentlig koll på detta eftersom det var erfarenheten från förra finanskrisen.

Anf. 25 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Nog blir man ändå lite orolig. Det är inga bekymmer och ingen kris, säger Maud Olofsson. Varslen vi har sett under september och oktober är inte så farliga. Det kommer fler jobb, fortsätter hon.

Sverige står dåligt rustat för den jobbkris, finanskris och lågkonjunktur vi går in i. 500 000 fler saknar a-kassa. Vi har inget utbildningspaket att stötta dem som blir av med jobbet med. Vi har en näringsminister som i två år har försummat den framsynta näringspolitiken. Det är ett allvarligt läge, men Sveriges näringsminister säger: Det är lugnt; det är ingen kris.

Förra gången vi hade en bankkris var det 60 000 småföretag som på grund av hårdare regler från bankerna tvingades lägga ned. Det uppger Företagarna.

Det är bra att man driver igenom stabiliseringspaketet. Vi kommer att stötta det. Det är bra med det extra uppdraget till Finansinspektionen. Det ska ni ha beröm för. Men vad mer tänker Maud Olofsson göra? Hon har en del av verktygen.

Hon har talat med Almi, precis som hon uppger. Almi har fått en ökad tillströmning, en fördubbling av antalet ansökningar. Får man nej hos banken går man till Almi och ser om det är möjligt att få ett lån där till en nyinvestering eller för att växa.

Kan regeringen tänka sig att ge Almi större möjligheter att låna ut pengar i stället för de banker som nu går bet? Det kunde Maud Olofsson resonera om här.

Hur ser hon till att säkerställa att vi har en konkurrens på bankmarknaden utöver finansmarknaden bara genom att tala med bankerna? Hur säkerställer hon för övrigt att bankerna får finansiering? Det finns andra förslag.

I Europa diskuteras exemplet att ha en särskild fond för att säkerställa de små företagens behov så att de klarar lågkonjunkturen. Hur ställer sig Maud Olofsson till en sådan idé? Finns det anledning att fundera på en liknande fond här i Sverige?

Det finns en rad insatser som man skulle kunna göra. Utgångspunkten är dock viktig. Den är först och främst att medge att det är ett allvarligt läge.

Ingen kan anklaga den borgerliga regeringen för finanskrisen men för jobbkrisen. Människor varslas och riskerar arbetslöshet i ett läge där många har blivit av med inkomstryggheten och där man urholkat utbildningspolitiken, arbetsmarknadsutbildningarna och yrkesutbildningarna.

Enligt Svenskt Näringsliv var det förra året så mycket som 90 000 arbetstillfällen som inte blev av på grund av att arbetsgivare inte fick tag på rätt utbildad arbetskraft.

Det är försummelsens politik under två år som gör att vi står sämre rustade att möta svåra tider. Det är dags att näringsministern vaknar upp och ser att efter de varsel vi sett på Volvo kommer underleverantörerna och de små företagen efter och att bankerna är oroliga, ser om sina lån och ställer högre krav på de allra minsta. Det är dags att handla – också för näringsministern.

Anf. 26 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Tänk om näringsministern hade haft innehållet i sitt andra anförande i sitt första svar! Då hade vi kanske sluppit att ha den här vanliga torgmötesdebatten med näringsministern som vi alltid lyckas hamna i. Jag vet inte om det är näringsministern eller vi som vinner på

det. Det får väljarna avgöra så småningom. Den blir ganska tröttsam. I det här fallet är det en allvarlig fråga.

Jag vänder mig mot ett argument: Vi har skapat reserver så att vi har en trygghet i svåra tider.

Vi kan väl åtminstone vara överens om att vi gjort det gemensamt här i landet. Centerpartiet har varit med på det och Socialdemokraterna har varit motorn i det arbetet. Vi kan väl vara överens om det, näringsministern. Det är på det sättet vi har arbetat under lång tid.

Företagen frågar efter kompetent personal i många grupper som inte finns på arbetsmarknaden i dag. Det är ett av de verktyg som saknas. Hur får man fram den här kompetenta personalen? Mycket har tagits bort. Komvux är ett exempel, arbetsmarknadsutbildningen ett annat.

En annan sak som vi inte har diskuterat så mycket i debatten, men som också är ett faktum där det visar sig att det behövs insatser av bankerna, gäller det ökande antalet konkurser. Jag brukar läsa konkurserna. Det brukar börja med väldigt små företag, ofta inom min gamla bransch, restaurangbranschen. Det brukar snabbt bli en hel hop nya företag när det utvecklas.

Jag har varit med om flera nedgångar i ekonomin. Det har sett ungefär likadant ut då som nu. Det gör mig oroad att vi har en regering som gör så lite.

Anf. 27 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag försökte bara skapa balans i beskrivningen. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi inser allvaret i situationen, men det är också väldigt viktigt att vi inte skrämmer folk i onödan.

Vi har många varsel. Dem försöker vi möta på olika sätt med de verktyg vi har. Men det kommer också in nya jobb. Det är viktigt att säga det till svenska folket.

Vi står bättre rustade än många andra. Mina kolleger i Europa sparar i sina budgetar medan vi kan investera framöver.

Den budget som vi presenterade för någon månad sedan omfattar 32 miljarder. Det handlar om investeringar för framtiden, bland annat i yrkesutbildning vilket ni tar upp här. Det är sant att företag frågar efter yrkesutbildat folk. Det är ju era egna försummelser ni pratar om. Nu tillför vi resurser till yrkesvux. Vi tillför resurser för lärlingsutbildning. Vi tillför resurser för kvalificerad yrkesutbildning. Vi genomför en yrkeshögskola.

Vi uppvärderar yrkesutbildning till skillnad från vad ni gjorde när ni satt i regeringsställning. Det är bra om vi nu är överens om att yrkesutbildning är något betydelsefullt och viktigt för framtiden. Det är en glädjande insikt från oppositionen.

Vi har 180 000 färre i utanförskap. Det innebär att det är en mycket stabilare grund för Sverige, också jämfört med andra. Vi kan investera i infrastruktur i ett läge när det behövs andra jobb än de som blir varslade. Infrastruktur är bra på det sättet att man kan starta det med en gång. Vi har en massa angelägna projekt som vi behöver investera i.

Vi satsar på forskning och innovation. Det handlar också om att rusta för framtiden.

Vi gör investeringar på energi- och klimatområdet som på många ställen innebär mycket spännande och intressant för olika regioner.

Vi sänker inkomstskatterna så att vi stimulerar människor att ta jobb och gå till jobb.

Vi har ett stort företagspaket där vi sänker kostnaderna för företagen att anställa.

Allt detta är ett paket för att möta den lågkonjunktur vi har.

Det är viktigt att återigen säga att det står i propositionen att Finansinspektionen ska följa och kontrollera att bankerna får i gång sitt finansiella system och sin utlåning. Vi måste få det finansiella systemet att fungera.

Jag är glad att Socialdemokraterna stöder regeringen i det här paketet. Vi måste kraftsamla för att klara den här tiden.

Vi kommer naturligtvis att, med de organ vi har, följa detta och se om vi behöver göra något ytterligare för att möta den här situationen. Vi har marginaler i budgeten för att återkomma med förslag.

Jag vill påminna om att när vi lade fram budgeten var det en hel del som sade: Ni borde satsa mer. Ni borde göra av med mer pengar.

Nej, sade vi, vi vill ha en marginal så att vi, om det krävs, har möjlighet att göra saker och ting.

Därför känner jag att Sverige står väl rustat, även om det blåser snålt och är svårt för många. Vi ska klara det här gemensamt. Det är jag helt övertygad om.

Anf. 28 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Det är viktigt att ha en balanserad bild av verkligheten. När det gäller de 180 000 som har lämnat utanförskapet vet jag inte om det är Borgs, Schlingmanns, Littorins eller möjligen Olofssons sätt att räkna. Det är siffror som ni själva har tricksat ihop. Verkligheten är en annan.

Vi ser att arbetslösheten stiger och sysselsättningen viker. Det är verkligheten.

Så sent som i slutet av augusti sade Littorins statssekreterare: Vi går inte alls in i en lågkonjunktur.

Man lade fram budgeten med sina 32 miljarder i satsningar, som Maud Olofsson beskriver. Därefter fick vi jobbkris och finanskris. Man har inte ändrat ett enda tecken i budgeten. En sak har hänt: Vår statsminister kallar numera den här budgeten för superpaket.

Retorik biter inte. Retorik ger inte lån till småföretagen. Retorik kommer inte att hjälpa de varslade som riskerar arbetslöshet så att de också har mat på bordet.

Det är bra att Finansinspektionen får det här uppdraget. Det är ett enda förslag. Jag hade en rad andra frågor till Maud Olofsson. Hon valde att inte svara på dem. Det är passivt och handlingsförlamat.

AD-Plast i Anderstorp och en massa andra företagare i landet undrar hur det ska gå i dessa orostider när man ser att bankerna blir tuffare vid kreditgivning. Svenska folket och svenska företag tar ett stort ansvar för bankerna i det här läget. Det ska vi göra tillsammans. Men bankerna borde förväntas ta samma ansvar för svenska folket och svenska företag. Där krävs det en aktiv, handlingsinriktad näringsminister. Det saknar det här landet tyvärr.

Anf. 29 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag tror inte att argumenten blir starkare bara för att man använder starkare ord.

Det är en besvärlig situation. Vi har gjort ett mycket kraftfullt paket för att möta den finansiella oron och den finansiella krisen. Vi måste få ordning på de finansiella systemen fullt ut för att företag ska kunna få krediter och banklån. Det är just det som vi håller på med.

Marknaden är väldigt avvaktande i det här läget. Jag tror att det amerikanska valet kommer att spela en avgörande roll för om vi kommer att få lugn och ro på den finansiella marknaden eller inte.

Vi räknar inte på något annat sätt än någon annan. Det är 180 000 färre i utanförskap. Det var 72 000 anmälda lediga platser i september. Det har tillkommit 18 000 i oktober.

Det är inte siffror som vi har hittat på själva. Det är siffror som finns i den offentliga statistiken.

Det är grunden. Fler i arbete ger mer att dela på. Det är vår utgångspunkt. Det är viktigt för alla människor som drabbas av varsel och för företag som är oroliga att veta att det är en politik för fler jobb i fler, riktiga och växande företag. Det är vår inriktning på politiken i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

7 § Svar på interpellation 2008/09:31 om konsekvenser av en avveckling av Sveriges deltagande i Arianeprogrammet

Anf. 30 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Peter Jonsson har frågat mig om det är min avsikt att avveckla Sveriges deltagande i Arianeprogrammet och om jag, om så är fallet, har verkat för att någon analys gjorts av vilka effekter detta får för svensk rymdindustri avseende sysselsättning eller dess roll som katalysator för högteknologisk forskning och utveckling samt om jag har sett till att det gjorts någon beräkning om totalkostnaden för Sverige vid ett utträde ur samarbetet.

I slutet av november möts den europeiska rymdorganisationen ESA:s råd på ministernivå. Sverige ska tillsammans med övriga medlemsländer i ESA ta ställning till inriktningen av ESA:s långsiktiga rymdpolitik och besluta om finansiering av olika program. Regeringen kommer inför detta möte att fatta beslut om hur de svenska bidragen ska fördelas på ESA:s olika program. Ariane är ett av flera program som Sverige ska ta ställning till. Jag kan inte föregripa det beslutet.

Flera av de program som ska beslutas av ESA:s medlemsländer i november är i nuläget föremål för intensiva diskussioner inom ESA. Syftet är naturligtvis att kunna presentera färdiga och genomarbetade förslag för medlemsländerna. Jag kan försäkra Peter Jonsson om att regeringen inför sitt beslut om vilka program som Sverige ska delta i kommer att väga in en rad omständigheter. Flera av dessa har Peter Jonsson själv berört. Jag utesluter inte att ytterligare analyser kan behöva göras.

Anf. 31 PETER JONSSON (s):

Herr talman! Jag vill tacka näringsministern för svaret. När jag läste svaret undrade jag ena stunden vad det handlade om och i nästa tyckte jag att det nog ändå var ganska positivt. Det gäller åtminstone den sista meningen där ministern försäkrar att regeringen kommer att väga in en rad omständigheter och eventuellt ytterligare analysera effekten av vad som sker ifall Sverige bestämmer sig för att lämna Arianeprojektet, det europeiska rymdsamarbetet på detta område.

Anledningen till min interpellation var att i det budgetunderlag och den strategiska inriktning, för 2009, som Rymdstyrelsen skickade till regeringen står det ganska tydligt att man vill avveckla Arianeprogrammet. Om man ska fortsätta driva programmet förutsätter det att man får ytterligare 50–70 miljoner kronor.

När det gäller det europeiska rymdsamarbetet kring detta projekt är det en rent politisk fråga. De tidigare interpellationsdebatterna handlade mycket om den utveckling som sker i samhället och den kris som finns inom finanssektorn men naturligtvis också om att vi nu går in i en lågkonjunktur.

Maud Olofsson har en jättechans att i samband med sammanträdet den 6 november och den 23–26 november, då ministermötet äger rum, utifrån ett politiskt perspektiv peka på att projektet är viktigt att bibehålla med tanke på svensk framtida konkurrenskraft. Detta är, som sagt, en politisk fråga. Man beslutade på tidigt 70-tal att Europa skulle ha oberoende tillträde till rymden. Det var målsättningen.

Om det beslutas att projektet ska läggas ned är Volvo Aero Corporation i Trollhättan, den stad jag kommer från, ett av de företag som kommer att drabbas. För deras del handlar det om 160 anställda, många inom utveckling. Ca 50 personer är, liksom jag, IF Metallare. Vid företaget finns alltså en spetskompetens, både på svetsnings- och materialområdet, vad gäller turbiner och munstycken. På materialområdet handlar det om det material som används för att kunna skicka upp raketerna i rymden och att de landar och gör det som de ska göra. Detta har man alltså utvecklat sedan 70-talet.

Jag vet att näringsministern besökt Volvo Aero; jag var själv med vid det tillfället. Då stod näringsministern i talarstolen och talade om den enorma utveckling som skett på Volvo Aero och sade att de låg i framkant både inom detta och många andra områden. Som grädden på moset, effekten av att ha varit med i det europeiska rymdsamarbetet, har man nu tecknat två avtal värda 90 miljarder kronor. De är sprungna ur den teknologi som tagits fram genom samarbetet, där Volvo Aero har designansvar. Man tar alltså fram en teknologi som sedan kan överföras till den civila marknaden. 90 miljarder är en enorm summa pengar för Volvo Aero sett i det perspektivet.

Ytterst är detta, som sagt, en politisk fråga. Om Sverige i framtiden ska ha en ställning inom det europeiska rymdsamarbetet och regeringen trots allt fattar beslut om att avveckla det hoppas jag att man i samband med det gör en ordentlig analys och pekar på orsakerna till varför man i så fall fattar det beslutet.

Anf. 32 LARS HJÄLMERED (m):

Herr talman! Vi har nu en diskussion om rymdverksamhet och rymdforskning, något som är intressant inte minst från teknisk synpunkt. Det är verkligen fråga om spjutspets-teknologi, liksom om produktionsteknik, som gör att vi kan producera de detaljer som gränsar till det tekniskt möjliga. Ingenjörer i Trollhättan och på andra ställen får stå på tå för att klara av dessa utmaningar. Det var ingenjören i mig som lite grann tog sin utgångspunkt i teknologin.

Arianeprogrammet, som Peter Jonsson interPELLERAT om, handlar, som han var inne på, om det oberoende tillträdet till rymden. För länge sedan formulerades ett mål om att det för Europa som kontinent och för Europas stater var angeläget att Europa skulle ha oberoende tillträde till rymden och inte vara beroende av amerikaner eller ryssar, eller av några andra för den delen. Det har bottnat i de möjligheter som ett oberoende tillträde till rymden kan ge i form av uppskjutning av satelliter, klimatforskning och annat som kommit de senaste åren och som ansetts vara mycket viktigt. Det kunnande som behövs är så pass spjutspetsbetonat att det inte är snabbt och enkelt att bygga upp det hela och har därför strategisk betydelse för Europa.

Den första slutsats jag vill dra, herr talman, är att det här inte är ett program på marginalen utan något som har internationella kopplingar. Diskussionen om ett eventuellt fortsatt deltagande från Sveriges sida handlar om vårt samröre med Frankrike och många andra länder och om att se hur vi samfällt kan agera i rymdverksamheten.

Det andra jag vill ta upp gäller Rymdstyrelsen, alltså den myndighet som på regeringens uppdrag fördelar pengar till rymdforskning och rymdverksamhet. Det är en myndighet som årligen får i storleksordningen 800 miljoner till sin verksamhet. Jag kan inte svära på att det är den exakta summan, men någonstans i det härade ligger den – alltså nästan dubbelt så mycket som Chalmers får i grundpengar till forskning under ett år. Det är således oerhört mycket pengar som används till viktig rymdforskning och annan rymdverksamhet.

Även om man ska fortsätta med allt som görs i dag, och en fortsättning på Arianeprogrammet kräver mer pengar, dristar jag mig ändå till att dra slutsatsen att de redan i dagsläget har ofantligt mycket pengar. Därför borde man kunna ställa sig frågan hur dessa pengar används, om det är möjligt att göra prioriteringar och om det finns andra projekt som kan anses vara mindre viktiga jämfört med Arianeprogrammet. Jag ska inte gå in och värdera det mot annat eftersom jag inte är kompetent nog att avgöra den saken.

Jag kan emellertid se att där finns en internationell koppling som mycket av den övriga rymdverksamhet som bedrivs nationellt inte har och som handlar om vårt samröre med andra länder. Skulle Sverige landa i en avveckling måste vi fundera på vilka andra länder och aktörer som kan ta över det svenska åtagandet och ta emot den forskning och utveckling som i dag sker i Trollhättan och Göteborg men också vilka konsekvenser detta får gentemot andra länder.

Slutligen, herr talman, vill jag komma in lite grann på EU-finansiering. Det har från tid till annan diskuterats om det är möjligt att lyfta upp delar av den finansiering som i dag sker nationellt till en EU-finansiering. Argumentet har varit att ett sådant bärraketprogram är en typ av in-

frastruktur inom forskningen, ett möjliggörande av annan forskning, och att det därför i stället skulle kunna finansieras via EU:s forskningsbudget.

Jag vill avsluta med att fråga ministern om det är något som hon stött på i diskussioner i Europasammanhang och om hon tror att det finns en möjlighet att samfällt i Europa ta diskussionen om en gemensam finansiering.

Anf. 33 MIKAEL CEDERBRATT (m):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att humanisten i mig säger att jag vill ge en bild av Västsverige. Där möter man många glada människor som plötsligt fått finansiering av de vägprojekt som finns. Inte minst viktigt är det för Volvo Aero att utbyggnaden av E 45:an inte kommer att bli senarelagd.

I går träffade jag representanter för de små högskolorna i Västsverige. Jag har aldrig tidigare sett så glada människor från högskolor. De var glada över mer pengar och över möjligheten till en tydligare examensrätt. Vi har också möjlighet att ett antal år framöver ha pengar destinerade till fordonsforskning – sammantaget ungefär 900 miljoner – med hjälp av Vinnova, Energimyndigheten och Vägverket. Arbetsförmedlingen har fått 1 ½ miljard för att kunna möta de varsel som lagts.

Rymdfrågan är tydligt kopplad till Volvo Aero, det företag som väl påverkas mest i Västsverige. De bedriver, som tidigare sagts, en spjutspetsverksamhet som är till gagn för Volvo Aero, för Trollhättan och Vänersborg, för Västsverige och jag tror även för Sverige. Som Peter Jonsson sade är ett av skälen till att Volvo Aero fått de stora order på 90 miljarder kopplingen till motortillverkare som Rolls-Royce och Pratt & Whitney. Man har sedan tidigare även samarbete med General Electric, som är den tredje stora motortillverkaren.

Volvo Aero är expert på lättvikt vilket betyder att om man genom konstruktioner i anslutning till motorn kunde sänka vikten med 20 procent skulle – om alla flygplan använde sig av det – koldioxidutsläppen kunna sänkas med 1,3 miljoner ton per år. Det kan sättas i relation till att det 2005 släpptes ut 1,5 miljoner ton över lufrummet i Sverige.

Det går också bra för Volvo Aero vad gäller materialunderhåll. En stigande dollarkurs gör det bra för företaget. Man har sjunkande råvarupriser.

Skulle det ske en förändring på rymdområdet kan jag se komplikationer. Jag kan se komplikationer i det internationella samarbetet, eftersom det är flera aktörer som är inblandade här. Jag kan se komplikationer för den kompetens som gör att Volvo Aero fungerar så bra. Jag kan också se svårigheter att beräkna vad den totala kostnaden för Sverige som helhet skulle bli.

Näringsministerns svar att man noggrant ska analysera om, när och hur gör mig glad. Det är viktigt att ett sådant här beslut fattas på väldigt stabila grunder.

Anf. 34 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Låt mig först säga att rymdverksamheten har varit och är mycket betydelsefull för Sverige. Även om jag inte är teknolog tycker jag att det är spännande att se hur mycket nya material, ny teknik och annat som vi har kunnat få fram tack vare rymdforskning och rymdverk-

samhet. Sverige är framträdande och intressant i de olika partnerskap som finns.

Det förs en EU-diskussion som jag tycker är rätt viktig att följa, där vi har varit noga med att säga att om och när vi ska ha rymdverksamhet måste vi definiera varför. Ibland kan man tro att rymdforskning och rymdverksamhet bara handlar om rymden. Det är det speciella; vi skickar upp folk, satelliter och annat. Men i grunden gör vi en gigantisk forskningssatsning. Den leder till att vi får fram ny teknik. Det är klart att Sverige ska finnas med i de sammanhangen.

Det förs en diskussion i alla länder om vilka program som ska prioriteras och inte. Det är en helt rimlig diskussion. Att vi har haft historiska program och kopplingar innebär inte automatiskt att vi ska ha det framöver. En diskussion förs om finansiering via forskningsprogram och annat för att se hur man kan koppla, men det finns också tveksamhet om huruvida man ska göra så.

Viktigt att konstatera när vi diskuterar detta är att den ram som regeringen har för denna verksamhet är densamma som Socialdemokraterna har. Vi kan vara helt säkra på att vi kommer att behöva prioritera. Säger vi ja till Ariane säger vi nej till någonting annat. Det är det som är det svåra med politiken: Vi har inte hur mycket pengar som helst. Vi måste klara av att prioritera.

Det jag kan lova är att vi noggrant ska väga olika argument mot varandra och se vilka av programmen som är de bästa och vilka vi ska fortsätta att vara med i. Vad får det för konsekvenser om vi säger nej till något av de programmen?

Det är väldigt viktigt för oppositionen att fundera över den budgetram som man själv har. Hur tänker man använda den? Om ni är så tydliga med att Ariane, som är rätt omfattande, är det projekt ni ska ha med kommer ni att tvingas säga nej till några andra. Det är en viktig del i detta.

Men det är klart att vi noga kommer att väga argumenten mot varandra inför ett slutgiltigt ställningstagande.

Anf. 35 PETER JONSSON (s):

Herr talman! Jag börjar med det som näringsministern pekade på sist. Jag stod i talarstolen för ungefär tre år sedan och förde i stort sett samma diskussion med en annan minister, då från min egen regering. Då förändrade vi inriktningen. Det var på precis samma sätt då som det är nu. Det var en diskussion om huruvida vi skulle fortsätta och vilken ställning Sverige skulle inta. I samband med regeringsförklaringen året efter beslutade man sig för att lägga anslaget på att den här verksamheten skulle fortsätta och att Sverige skulle kunna fortsätta med det europeiska samarbetet på området.

Jag har alltså fört samma diskussion med min egen regering som jag nu för med den borgerliga regeringen, och jag har fortfarande samma åsikter. Den utveckling man får på området är så mycket större att det vore ett problem rent ekonomiskt. Det handlar om vilka kostnaderna skulle vara om man skulle genomföra avveckling eller omställning eller låta något annat land ta över detta. Man kan inte köpa de här sakerna på hyllan, som det så enkelt heter i dag inom försvarsmaterielområdet. Det finns ingen som producerar detta, utan det måste vara ett företag som bygger upp tekniken igen.

Prot. 2008/09:21
28 oktober

Svar på
interpellationer

Man pratar om runt 160 miljoner euro i kostnader för att bygga upp detta någon annanstans. Kostnaderna kommer naturligtvis att fördelas på de länder som deltar i rymdsamarbetet. Konsekvensen blir att Sverige kommer att få en annan, problematisk inställning till kommande rymdprojekt, inte bara inom Arianeområdet, på grund av att vi har avvecklat det här programmet och inte längre vill vara med. Detta kommer naturligtvis att få effekter på andra områden. Det är det här jag pekar på.

Jag vill så gärna att regeringen analyserar detta noggrant innan man fattar beslutet. Beslutet kommer regeringen att fatta den 6 november, så det är ganska ont om tid. Det finns en hel del utredningar sedan tidigare som pekar på konsekvenser av avveckling av det här programmet. När det handlar om 50–70 miljoner kronor, som det behövs för att programmet ska få fortleva, i kontrast till 160 miljoner euro, som det eventuellt skulle kosta att avveckla det, säger det sig självt att det blir lite *Ebberöds bank* över detta om man inte analyserar ordentligt och tittar på vilka effekter det får.

Det är egentligen den sista av de tre frågor jag ställde till ministern, om man har sett till att göra en ordentlig beräkning av totalkostnaden för Sverige vid utträde ur detta samarbete. Det handlar naturligtvis också om konsekvenserna för dem som i så fall blir drabbade på Volvo Aero Corporation och på Saab. 160 anställda får eventuellt lämna sina jobb. Vissa kommer kanske att gå vidare någon annanstans, för deras kompetens behövs inom andra områden.

Som jag sade i början kan regeringen fatta ett beslut som ger en positiv effekt. Man har verktyget i sin egen hand. Man ska använda det verktyget. Det var mycket prat om andra verktyg i den förra interpellationsdebatten. Här har man verkligen en chans.

Jag vet att näringsministern har haft korrespondens om detta med en fransk kollega som påtalar vikten av att Sverige är med, eftersom Sverige är en viktig aktör när det gäller att få upp saker i rymden; det är det Ariane handlar om. Ni har forskat fram satelliter och liknande saker som inte kan skjutas upp i rymden. Det är ganska meningslöst. Därför är detta en väldigt viktig faktor för den framtida utvecklingen inom det europeiska rymdsamarbetet, oberoende av om man använder sig av rymden.

Anf. 36 LARS HJÄLMERED (m):

Herr talman! Låt mig inledningsvis säga att jag delar mycket av rymdministrans syn när det gäller att överväga den svenska rymdverksamheten och titta över vad vi kan göra, vad vi har råd med och vad som logiskt och strategiskt är möjligt och riktigt etcetera. Det tror jag att man behöver göra med det stöd som myndigheten självklart ger.

Det är klart att det är som ministern säger: Ett ja till Ariane betyder nej till någonting annat. Man ska överväga detta seriöst. Jag tror att Rymdstyrelsen har gjort det, och man bör egentligen göra det ånyo och se hur de pengar vi lägger kan användas på mest ansvarsfulla sätt och göra största möjliga nytta.

Man kan ställa rymdsyn mot samhällssyn. Man kan dels titta strikt på rymdverksamheten och se var den gör störst nytta med väderballonger och allt vad det kan vara, dels väga in samhällsnyttan i stort på något sätt. Hur kan kunnandet användas inom andra områden? Andra deltagare i debatten har varit inne på det. Vilken utveckling kan man få på ett företag som Volvo Aero?

Man bör beakta det kommersiella. Det här är ett område som egentligen har på tok för lite kommersiell bäring, tråkigt nog. Det handlar om tv-satelliter och lite sådant. Sedan finns det inte mycket mer kommersiellt i världen, om vi ska vara ärliga. Det är lite synd. Jag hoppas att man funderar i framtiden på vilka kommersiella möjligheter detta kan ge, vare sig man landar i en fortsättning på Ariane eller i något annat. Det kanske inte är rymdturism, men det kan vara andra saker. Hur kan man använda det högteknologiska kunnandet? Det har varit med i diskussionen för lite från både Rymdstyrelsen och andra.

Avslutningsvis ska jag säga att Volvo Aero har använt kunnandet för att bygga upp en förmåga med stark utveckling. Men det handlar i ärlighetens namn väldigt mycket om de militära affärerna och det stöd man har fått där, inte bara om rymdverksamheten.

Anf. 37 MIKAEL CEDERBRATT (m):

Herr talman! Angående innovationen med rymdturism kan jag säga att Västsverige har väldigt lång erfarenhet av turism, så det kanske är en boll vi borde plocka upp.

Om jag har fått rätt information från Volvo Aero blir ingen arbetslös. Det är en sådan kompetens. Det finns order som gör att det kanske inte är det som är det viktiga.

Det viktiga är att lyfta fram den överföringseffekt som tekniken kan ha på annan industriell verksamhet. Det är viktigt att vi i Västsverige både bygger upp och behåller det vi har.

Mitt viktigaste budskap till näringsministern är ånyo att analysen måste ske på väldigt solid grund. Jag vet att departementet har kontakter med Volvo Aero. Jag vill ytterligare poängtera att det är en kompetensfaktor i frågan inte bara tekniskt utan också informationsmässigt. Jag hoppas att det sker en väldigt noggrann analys.

Anf. 38 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag känner ett behov av att gå in i debatten när det gäller de angrepp som gjordes på Rymdstyrelsen, som dock inte gjordes av statsrådet. Det finns några saker man måste klara ut här.

Det handlar trots allt om att Rymdstyrelsen har en rad viktiga uppgifter som jag tror är väldigt svåra att prioritera bort. Det gäller inte minst den forskning som handlar om klimatförändringen.

Det handlar inte bara om det man kallar för väderballonger. Det handlar också om att man gör spetsforskning inför våra klimatförändringar. Det bedrivs i huvudsak på Esrange utanför Kiruna.

Det är viktigt att komma ihåg i det här sammanhanget. Man kan inte säga: Det är så lätt, det är bara att omprioritera. Vad är det vi ska prioritera bort?

Jag kan hålla med om att inte heller vi har med det i vårt förslag. Det är sant och riktigt. Det är just därför som det är så viktigt att man också har en bred diskussion.

Hur ska vi kunna finna en möjlighet för Ariane att leva vidare? Det är en viktig del av den spetskompetens som finns i Trollhättan och på Volvo Aero. För att man ska få behålla den kanske man måste göra gemensamma insatser i sammanhanget.

Jag reagerade också på att man skulle mäta samhällsnyttan med de olika sakerna. Det tycker också jag att man kan göra. Men problemet är hela tiden att båda sakerna är väldigt viktiga för Sverige.

Det gäller både klimatforskningen och mycket annat som bedrivs på Esrange tillsammans med de mycket viktiga uppgifter man har i Arianeprogrammet. Jag har svårt att se hur man skulle kunna komma fram till att det ena eller det andra skulle kunna prioriteras bort. I de här sammanhangen behöver vi båda de bitarna.

Det är viktigt för att Sverige i fortsättningen ska kunna vara en rymdnation. Därför är det oerhört viktigt att man tar det breda greppet och fortsätter diskussionen och dialogen även i framtiden.

Anf. 39 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag uppskattar mycket att vi får en diskussion om rymdforskningen och rymdprogrammet. Men det är viktigt att i sammanhanget diskutera alltihop. Om vi diskuterar Ariane den här gången kan vi sedan få en diskussion om något annat program som ingår i detta.

Jag håller med Börje Vestlund om att det måste vara en helhetsbild. Ingen av oss har några mer pengar än någon annan. När det kommer till slutändan kommer vi att behöva prioritera vad det är vi ska göra och inte. Vi kan inte stå här och hylla Ariane och mena att det inte innebär några konsekvenser för någonting annat. Det är inte sant.

Det kommer att innebära konsekvenser för andra program om man säger ja till Ariane. Vi har haft synpunkter på Ariane. Vi har inte tyckt att kostnadskontrollen har varit tillräcklig. Det säger också Rymdstyrelsen. Det är saker som man kan vara med och påverka i ett deltagande i projekt.

Det vi nu gör är att gå igenom alla programmen och förbereda för ett beslut. Jag kan lova att det finns väldigt mycket underlag för att fatta beslut. Vi gör det i dialog med de andra europeiska länderna, eftersom det är ett samarbete.

Vi gör det också i dialog med bland annat Volvo Aero där de framför sina synpunkter. Jag hoppas att vi i slutändan ska landa i ett beslut som får bra konsekvenser för Sverige och att vi kan använda rymdverksamheten som ett sätt att få teknisk utveckling.

I innovationspropositionen som vi precis har lagt fram finns också rymdverksamhet som ett område, och där tillför vi ytterligare 20 miljoner kronor. Regeringen tycker att verksamheten är viktig. Men det finns en begränsad budget, och olika program ska vägas mot varandra. I slutändan räcker inte pengarna till alla delar. Det är jag mycket tydlig med att säga i det här läget.

Anf. 40 PETER JONSSON (s):

Herr talman! Min poäng är det jag började tala om i mitt sista inlägg. Om vi hade haft regeringsmakten så hade vi lyckats åstadkomma samma resultat som förra året. Jag är helt övertygad om det. Det är inte där min oro är.

Om man gör en konsekvensanalys av vad det kostar att avveckla programmet ser man att det blir dyrare för svenska staten att avveckla än att fortsätta programmet. Det är egentligen min poäng. Jag är helt övertygad om att analysen kommer att peka på det. Låt oss se tiden an. Men det är kort tid till den 6 november. Det finns ett relativt bra underlag redan från början, så man behöver nog inte göra ett jättestort jobb.

I slutändan finns den politiska frågan. Hur kommer vårt namn att berömtas i det europeiska rymdsamarbetet? Även om detta bara är en del kan konsekvenser spilla över på andra områden. Det gäller även det som Börje Vestlund och övriga deltagare i interpellationsdebatten tagit upp i dag.

Regeringen behöver sätta sig ned och noga fundera över konsekvenserna fram till den 6 november. Jag tror att man säkert kan komma fram till ett bra resultat. I mina goda stunder tycker jag att svaret låter positivt. I mina dystra stunder låter det negativt för ytterligare ett område i Trollhättan och verksamheten i Västsverige.

Jag vurmar väldigt mycket för detta. Även om jag förstår att andra på andra områden vurmar om sitt är för mig Västsverige väldigt viktigt. Bilindustrin och Volvo Aeros verksamhet kompletterar varandra. Det gäller också forskning och utveckling på vår högskola i Göteborg och i Trollhättan.

Den här kombinationen gör att det är oerhört viktigt att man gör en bred och genomarbetad analys. På det sättet kommer förhoppningsvis rymdverksamheten på de flesta områden inom Rymdstyrelsen att få förutsättningar att överleva i framtiden.

Anf. 41 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag är mycket stolt över Volvo Aero. Men jag är också mycket stolt över annan verksamhet som finns inom rymdområdet i Sverige. Vi har skött oss bra. Vi har bra samarbete i Sverige. Vi är pålitliga och levererar, och vi får fram bra teknik.

Det finns en begränsad budget för alla dessa saker. Det är politikens bekymmer. Peter Jonsson och jag har exakt lika mycket pengar i budgeten. Det är också Peter Jonssons bekymmer att om han säger ja till Ariane måste han säga nej till någonting annat.

Det har jag inte hört några tankar om här i dag, och jag begär inte det heller. Men så ser verkligheten ut. Säger man ja till Ariane kommer man att säga nej till något annat. Då är det några andra i landet som blir ledsna för att man inte får forskningspengar.

Vi kommer att göra en ordentlig analys och lyssna till alla de experter vi har för att kunna komma fram till ett bra beslut i slutändan så att det blir bra för Sverige och för svensk rymdverksamhet.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2008/09:44 om investeringar i besöksnäringen

Anf. 42 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Carina Adolfsson Elgestam har ställt frågor till mig om vad jag avser att göra för att stärka Sverige som turistland samt huruvida jag avser att utforma ett strategiskt branschprogram för besöksnäringen.

Turistnäringen är en framtidsnäring med stora möjligheter för Sverige. Den har de senaste åren utvecklats väl, både vad gäller konkurrenskraft och sysselsättning. Antalet sysselsatta, årsverken, i turistnäringen har ökat med drygt 47 procent eller med nästan 50 000 heltidsarbeten sedan 1995, och jobbtillväxten har varit högre än inom andra mer traditionella basnäringar.

För att svensk turistnäring ska fortsätta att utvecklas positivt och stärka sin position internationellt fordras fortsatta gemensamma insatser på flera områden. Med detta som utgångspunkt tillämpar Näringsdepartementet i sitt arbete för och med turistnäringen ett brett angreppssätt.

Vi kan se en utveckling – i Sverige såväl som i övriga världen – där resenärer kräver mer skraddarsydda och unika upplevelser. Sverige har goda möjligheter att erbjuda sina besökare den sortens upplevelser.

Genom bolaget Visit Sweden AB, som ägs av staten och turistnäringen gemensamt, förmedlar vi en bild av Sverige som ett attraktivt besöksmål med unika natur- och kulturupplevelser. Om vi lyckas skapa attraktiva resmål gynnar det alla företagare inom turistnäringen, stora som små. Inom ramen för Visit Sweden har vi på mycket kort tid lyckats skapa ett strategiskt och resultatriktat samarbete. För att stärka Visit Swedens arbete ytterligare tillför regeringen bolaget 20 miljoner kronor i budgetpropositionen för 2009. Näringslivets samverkan med och delfinansiering av Visit Swedens utvecklingsarbete genom bland annat partnerskap är ett kvitto på att vi jobbar i rätt riktning och bidrar till den positiva utveckling som vi ser inom turistnäringen i dag.

Förutom de ökade och riktade partnerskaps- och marknadsföringsinsatserna inom ramen för Visit Sweden har Nutek regeringens uppdrag att utveckla näringspolitiska insatser för främjande av företagande och entreprenörskap inom turistnäringen.

Det är även viktigt att inom kulturområdet vårda och utveckla våra unika kulturmiljöer och olika kulturföreteelser så att de även fortsättningsvis kan utgöra attraktiva besöksmål.

Näringsdepartementet har tillsammans med turistnäringen inlett ett samarbete kring strategiska framtidsfrågor med hållbar turism som utgångspunkt.

För att underlätta anställning inom bland annat turistsektorn satsar regeringen 5,6 miljarder kronor på att alla ungdomar under 26 år ska vara attraktiva att anställa genom låga socialavgifter. Det är något som kommer alla turistföretag till del.

Dessutom gör regeringen en satsning för att främja turistnäringen inom ramen för Sveriges landsbygdsprogram. Totalt under programperioden 2007–2013 finns 700 miljoner kronor för att främja och utveckla turistnäringen på landsbygden.

Anf. 43 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Den 14 juni 2008, Malmö stadion – 14 000 personer i olika åldrar lyssnar på Dolly Parton. Tänk er the Boss i Göteborg, friidrotts-VM eller varför inte vinter-OS? Tänk er ett internationellt scoutläger som lockar folk från hela världen, bokmässan i Göteborg, Pridefestivalen här i Stockholm eller kanske en internationell hundutställning som den som har varit i år här i Stockholm.

Alla de här olika evenemangen har stor betydelse för besöksnäringen och är en stor del av svensk ekonomi i dag. De betyder oerhört mycket, precis som kulturupplevelser i Carl von Linnés Råshult och Nobelfesten och prisutdelningen som vi ska ha i december. Nere i Ystad kan man gå i Wallanders fotspår. Eller varför inte gå i Arns fotspår i en annan del av Sverige? Vi har många i Sverige, såväl svenskar som hitresta turister, som gärna åker på Göta kanal för upplevelsen men kanske också för historien runt omkring kanalen, inte minst när det gäller dem som var med och grävde kanalen.

Vi har handeln. Massor av utländska turister besöker Småland, till exempel, där jag bor. De besöker både Glasriket och Astrid Lindgrens Vimmerby och så vidare. Hit till Stockholm kommer som vi vet ryssar. De tittar inte bara på Gamla stan, utan de handlar gärna i butikerna och kanske inte i vilka butiker som helst utan gärna där det är höga priser och märkesvaror.

Det här är bara en liten del av upplevelse- och besöksnäringen. Om vi i framtiden ska ligga i framkant tror jag att Sveriges regering och vi i Sverige behöver ta ett steg och införa ett strategiskt handlingsprogram och göra besöksnäringen och upplevelseindustrin till en basnäring. Vi vet ju att besöksnäringen är snabbt växande. Ministern och jag är överens om det och att detta är en framtidsnäring. Det är en bra början.

Men därtill tror vi från Socialdemokraterna att man behöver göra mycket mer. I en motion har vi beskrivit att vi vill investera i besöksnäringen. I ministrerns svar saknar jag en vision för framtiden och en utveckling för den viktiga näring som besöksnäringen är. Jag saknar faktiskt svar på frågan. Vad avser näringsministern att göra för att stärka Sverige som turistland? Avser näringsministern att utforma ett strategiskt branschprogram för besöksnäringen? Jag saknar svaren.

Anf. 44 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag vet inte om jag är dålig på att förklara mig. Det jag försöker beskriva i svaret är alla de insatser vi gör för att stärka turistnäringen. Då handlar det först och främst om att ha en generell politik som är bra för småföretag. Många av turistföretagen är just småföretag. Regelförenklingsarbete är ett sådant uppdrag som är otroligt viktigt för företagen. Det handlar om allt från miljöbalken till hur man ska få alkoholtillstånd, hur man ska kunna anställa folk för säsongsarbete och allt sådant. Det är generell politik som är riktigt bra för just de här företagen.

Den andra delen handlar om hur vi utvecklar kvaliteten i företagen. Vad är Sveriges nisch? Hållbar turism är en del som Sverige är känt för och som vi försöker lyfta fram i marknadsföringen. Vi har olika verktyg att jobba med för att utveckla den sortens turistföretag. Jag nämnde landsbygdsprogrammet, men också våra strukturfondsprogram är uppställda för att vi ska kunna jobba med den typen av åtgärder. Nuteks upp-

drag handlar om att försöka hitta hjälp för turistföretagare att utvecklas på olika sätt och vis.

Vi har också Visit Sweden, som vi har tillfört extra resurser både i den förra budgeten och i den budget som vi nu presenterade. Visit Swedens uppdrag är att skapa paket som man sedan kan marknadsföra utomlands. De gör ett alldeles fantastiskt arbete där stora och små företag samarbetar, där man hittar kvalitet i produkten som också går att marknadsföra och där man också har valt vilka målgrupper man vill vända sig till. Det är därför vi tillför extra resurser; vi tycker att Visit Sweden gör ett fantastiskt bra jobb.

I grunden handlar det alltså om att se till att ha ett bra företagsklimat för små företag. Det hjälper turistföretagen. Sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar är till exempel någonting som många av våra turistföretag har efterfrågat. Det gäller också regelförenklingar. Vi ska också jobba med de program som finns för att bygga upp nya företag och kompetens hos dem och sedan paketera och marknadsföra detta på ett bra sätt. Alla de delar som behövs för att stärka turistnäringen finns på plats. Sedan kan vi göra justeringar framöver, men i grunden tror jag att vi har hittat en bra väg. Det gläder mig, för det har verkligen inte varit de förutsättningarna som har funnits tidigare.

Anf. 45 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! När jag lyssnar på minister Maud Olofsson känns det som om vi talar om helt olika visioner för framtiden och besöksnäringen.

Det Maud Olofsson beskriver är mer det som händer här och nu. Där behövs också göras insatser. Men det näringen framför allt behöver är utbildning och kompetens i forskningsprogram och så vidare för framtiden.

Vi talar om regelförenklingar. Det är självfallet viktigt. Det är också viktigt att vi kommer till skott med det. Nu har vi talat om regelförenklingar i två år, och det är faktiskt inte så mycket som har hänt. När vi talar om detta är det viktigt att det inte bara gäller vilka regelförenklingar våra myndigheter i Sverige kan göra. Vi måste också se till hur det ser ut i våra kommuner runt om i landet. Vilken handläggningstid gäller där?

Jag ska ta ett exempel på detta. Jag träffade en campingägare helt nyligen. Det företag han i dag driver har investerat i ytterligare en lite mindre camping som skulle bli en komplettering. För att starta företaget på den nyinköpta campingplatsen, som redan tidigare hade varit en sådan, tog det tre månader att få alla tillstånd. Vi kan vara överens om att man behöver hitta fler gemensamma ingångar vad gäller regelförenklingar. Men det är bara en liten bit.

Jag blir lite rädd när ministern säger att det är bra för besöksnäringen att man har satsat på att sänka de sociala avgifterna för ungdomar och att det kommer att skapa fler jobb i turistsektorn. Det är ett mycket märkligt sätt att se på en sådan här viktig näring som omsatte 237 miljarder 2007. Det är ganska mycket pengar. Då kan det inte bara handla om att arbetsgivare har fått en sänkt avgift för att anställa ungdomar. Sanningen är väl, Maud Olofsson, att ni höjde arbetsgivaravgiften för småföretag när ni tillträdde. Jag tror att det har påverkat många av småföretagen, särskilt inom den här branschen.

Turistnäringen är en tjänstesektor som också har ett stort exportvärde. Vi kan vara helt överens om att Visit Sweden är ett viktigt redskap för att marknadsföra Sverige ute i världen. Vi tror att det behövs mer pengar än dessa 20 miljoner. Därför har vi i vårt budgetalternativ en högre summa pengar till detta.

Det är också viktigt att vi runt om i världen, till exempel i Asien, har ambassader och andra redskap så att vi kan möta den befolkning som finns där och marknadsföra Sverige som land. Det ska vara attraktivt att komma hit och besöka oss. På det sättet kan vi också paketera Sverige beroende på hur olika människor vill se Norden. Det handlar många gånger om att över huvud taget få människor från andra kontinenter att vilja åka till Sverige och Norden. Då handlar det också om hur infrastrukturen ser ut, vilka investeringar vi gör i hamnar och vilka investeringar vi gör i järnväg och väg för att den här paketeringen ska fungera i hela landet.

Anf. 46 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag tror att det är väldigt viktigt att se att det är många olika åtgärder som måste till för att svensk turistnäring också ska växa framöver. Där är vi helt överens.

Låt mig säga något om regelförenklingsarbetet. Jag läste i Restauratören om detta att man inte hela tiden skulle behöva föra loggbok över temperaturen i kyl och frys. De blev otroligt lyckliga över att vi förenklade det regelverket. Det är många företag som har sagt att det är enklare att säsongsanställa nu, och det är väldigt bra för turistnäringen. Det är väldigt många unga som jobbar inom turistsektorn. Därför har också turistsektorn sagt att detta är en bra åtgärd för att minska kostnaderna och ändå få en engagerad arbetskraft, vilket ju ungdomarna är.

Sedan säger Carina Adolfsson Elgestam att Socialdemokraterna har mer pengar i sin budget för det här. Ni har mer pengar till allting, men det är också därför som ni inte håller utgiftstaken. Det är väl ingen sak att ha ökade resurser på alla möjliga områden om man inte behöver ta hänsyn till några utgiftstak.

Jag håller med Carina om att infrastrukturen är ett viktigt område. Det är därför som vi satsar 10 miljarder i en närtidssatsning. Det handlar om satsningar på alltifrån enskilda vägar till storstadssatsningar. Vi vet att om man ska ha tillgänglighet till olika attraktioner måste det också finnas en väl utbyggd infrastruktur.

Allt detta skapar ett klimat för att företagen ska kunna utvecklas.

Sedan jobbar vi med program via Nutek, via Visit Sweden, via Svensk Turism AB och så vidare för att stärka turistnäringen, och finansiering finns i många av de program som vi redan har.

Anf. 47 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Jag kan då konstatera att på min fråga om vad näringsministern avser att göra för att stärka Sverige som turistland är svaret ungefär att i och med att vi sänker de sociala avgifterna för företagen när de anställer unga människor i säsongsarbete kommer besöksnäringen att växa.

När det gäller min andra fråga om näringsministern är beredd att utforma ett strategiskt branschprogram för besöksnäringen förstår jag mi-

nisterns svar så att det är nej. De tidigare branschprogram som vi har haft inom sex strategiska områden har varit bra för Sverige, och näringsministern har varit motståndare även till dem. Jag utgår från att svaret är nej.

Ministern för ett resonemang här i kammaren och i det svar som jag har fått här i dag om kulturmiljöer och kulturföreteelser, och de är en stor del av besöksnäringen och turistnäringen i Sverige i dag. Men det räcker inte. Vi behöver så mycket mer, alltifrån stora idrottsevenemang till kultur, för att få många människor att komma till oss. Då måste vi satsa på ökad forskning och på att höja kompetensen och utbildningen hos dem som arbetar inom den här viktiga näringen. Det kan vi bara göra om vi, näringen tillsammans med samhället, satsar på att utveckla detta.

Då tror inte jag att lösningen är sänkta socialavgifter för företag som anställer unga. Det är väl snarare tvärtom, nämligen att man på det sättet talar om att den här näringen inte är så viktig och att man inte är beredd att satsa så mycket pengar.

Anf. 48 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag förbehåller mig rätten att göra mina egna tolkningar av vad jag själv säger. Jag tror inte att någon som har lyssnat på den här debatten har trott att den enda åtgärd som jag har för turistnäringen är att sänka arbetsgivaravgifter för unga. Jag har precis beskrivit att det är tvärtom.

Det behövs en massa generella åtgärder för småföretagen som är bra också för turistföretagen. Det behövs utbildning. Vi har olika typer av program som vi kan använda för detta. Nutek jobbar med turistnäringen. Vi behöver Visit Sweden för att paketera, marknadsföra och sälja. Vi behöver en rad olika åtgärder för att lyfta fram Sverige som turistland. Det gör vi också via våra ambassader och de besök som vi gör ute i världen.

Det är en lång rad åtgärder. Att förminska de åtgärderna till att sänka arbetsgivaravgiften för unga är verkligen att fara illa med sanningen. Jag tycker att det är intressant att notera att Socialdemokraterna inte tycker att det är en viktig åtgärd utan vill straffbeskatta unga i det här sammanhanget. Det beklagar jag, men det är en skillnad som vi har i synen på hur vi ska få in unga på arbetsmarknaden.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.47 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

Anf. 49 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Tomas Eneroth har frågat mig vad jag vidtar för åtgärder för att stärka småföretagen med anledning av den konjunktursituation som råder.

Till att börja med vill jag nämna att jag och hela regeringen noga följer utvecklingen och effekterna av den pågående globala finanskrisen. Svenska institutioner med ansvar för likviditeten och stabiliteten på finansmarknaden har gjort ett bra arbete för att hantera de omedelbara följderna av krisen. Sverige har varit pådrivande i den överenskommelse som nyligen nåtts på EU-nivå, och regeringen har föreslagit ett nationellt stabilitetspaket för att trygga bankernas och indirekt företagens finansieringsbehov. Finansinspektionen övervakar kapitaltäckningsnivåer och kreditgivningen hos de svenska bankerna.

Regeringen har föreslagit att arbetsgivaravgifterna sänks från och med den 1 januari 2009, dels för alla företag med 1 procentenhet, dels ytterligare för företag som anställer ungdomar. Detta minskar kostnadstrycket vilket kommer att förbättra villkoren för nyanställningar och sysselsättning. Detta är särskilt viktigt med anledning av den rådande konjunkturutvecklingen.

Dessutom föreslås bolagsskatten sänkas från 28 procent till 26,3 procent. Detta stärker tillväxten, förbättrar förutsättningarna för investeringar i Sverige och främjar redovisningen av skattemässiga överskott i Sverige. I samband med sänkningen av bolagsskatten föreslås också expansionsfondsskatten sänkas för enskilda näringsidkare från 28 procent till 26,3 procent, och detta är en insats av betydelse för många av landets mindre företag. För att bland annat stärka företagen infördes den 1 januari 2007 ett jobbskatteavdrag för näringsinkomst som nu föreslås förstärkas i ett tredje steg. Av samma anledning slopades medfinansieringen i sjukförsäkringen.

Viktiga kommande åtgärder för att stärka småföretagen blir de förslag som regeringen kommer med när nu utredningen om trygghetssystemen för företagare presenterats.

Regeringen vidtog långt innan rapporterna om finanskrisen en rad åtgärder för att förbättra finansieringssituationen för svenska småföretag. Exempelvis avskaffades förmögenhetsskatten för att frigöra kapital till investeringar i nyföretagande och affärsutveckling. Vidare förbättrades Almis mikrolån genom att det maximala lånebeloppet höjdes från 50 000 till 100 000 kronor.

Regeringen har vidare föreslagit att 3:12-reglerna från och med den 1 januari 2009 görs mer fördelaktiga genom att det maximala löneuttagskravet sänks från 15 till 10 inkomstbasbelopp och genom att schablonbeloppet höjs från 2 till 2,5 inkomstbasbelopp. Detta skapar bättre förutsättningar för att anställa fler och investera mer, särskilt för bolag som har lågt aktiekapital som till exempel företag i tjänstesektorn. Reglerna för direktavskrivning förbättras också genom att inventarier med ett värde mindre än ett halvt prisbasbelopp får dras av omedelbart. Detta ger förenklingar, särskilt för små och medelstora företag.

*Svar på
interpellationer*

Regeringen har visat att tydligt jobbfokus i politiken och stort ansvarstagande i de offentliga finanserna ger trygghet i skakiga tider. Detta tillsammans med väl fungerande finansiella system gör att Sverige så här långt klarat sig långt mycket bättre än andra länder.

Anf. 50 TOMAS ENEROTH (s):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Nu var ju min fråga i interpellationen om det förbereds några särskilda åtgärder för småföretagen. Väldigt mycket, majoriteten, av det Maud Olofsson lästa upp handlade om bolagsskatten och om generell sänkning av arbetsgivaravgifterna. Det var förslag som vi känner igen från budgetpropositionen som i huvudsak var av generell karaktär.

Det var också det som gjorde att väldigt många var kritiska från småföretagens sida när regeringen presenterade budgetpropositionen. Det här är bara kaksmulor, sade Företagarna. Det här räcker inte, sade Företagarförbundet. Regeringen borde ha satsat mer på småföretagen, sade Lantbrukarnas Riksförbund.

Detta skedde också mot bakgrund av att regeringen när den tillträdde höjde arbetsgivaravgiften för småföretagen med uppemot 40 000 kronor. Man har ökat regelkrånglet under den här perioden, och man har dessutom skjutit upp den utredning om trygghetssystemen som vi tillsatte. Maud Olofsson nämnde den i svaret, men allvarligt talat: Om man inte hade sjabblat med hanteringen av den hade kanske utredningen kunnat vara klar nu när det kanske behövs som bäst, för det är nu som väldigt många småföretagare känner att man hade behövt det skyddet i trygghetssystemen.

Nu är situationen dramatiskt annorlunda än när regeringen lade fram sin budgetproposition, och jag är orolig för att regeringen upprepar sitt misstag. Man glömde småföretagen i budgetpropositionen, och man glömmer dem nu också i krishanteringen. Nu har vi ett läge med 15 000 varsel bara i september, ett kraftigt ökat antal konkurser, inte minst bland de små företagen, och en arbetslöshet som tenderar att gå upp mot 7–8 procent. Skulle man jämföra regeringens prognos i budgetpropositionen med den verklighet som vi nu ser kan alla inse att det är två helt skilda världar.

Vi har från oppositionens sida uppmanat regeringen att lägga budgetpropositionen åt sidan och inse att bedömningarna inte håller. Det gäller att agera nu. Inte minst gäller det de små företagens ställning. Vi kan konstatera att väldigt många av dem nu har ordentliga bekymmer med att kunna få investeringar gjorda, med att kunna få likviditet och med att kunna finansiera viktiga insatser. Dessutom pressas de med den situation som finns på marknaden nu av höga kostnader.

Där hade en riktad sänkning av arbetsgivaravgifterna till de små företagen kunnat vara en viktig avlastning, någonting som småföretagsorganisationer eftersträvar och efterlängtar. Där hade också andra insatser, riktade till de små företagen, kunnat vara viktiga.

Vi har i vår motion på det här området presenterat en riktad sänkning av arbetsgivaravgiften för de små företagen. Utöver bolagsskatten och den generella sänkningen på 1 procent riktar vi särskilda åtgärder mot småföretagen. Vi har 100 miljoner i ett småföretagarstipendium som ger anställda möjlighet att också gå över och starta företag, någonting som i

det här krisläget kan vara oerhört viktigt. I många svenska industrier finns nämligen nu goda utvecklingsprojekt som företagsledningarna och koncernledningarna inte har tid och utrymme att prioritera att utveckla eftersom krisen slår så pass hårt. Här kanske man med innovationsupp-handling, innovationslån och småföretagarstipendier skulle kunna utveckla en del nya idéer. Så har gjorts tidigare. När ABB i Västerås för länge sedan hade problem utvecklades där ett antal nya företag. Så skulle kunna ske med en del goda idéer från till exempel Volvo.

Vi har en mängd saker som skulle kunna göras nu om regeringen bara insåg att budgetpropositionen är passé. Man gjorde felaktiga bedömningar. Det är nu det gäller att inte glömma småföretagen, för det är där sysselsättningsökningen skulle kunna komma i den konjunktur vi ser framför oss.

Min grundläggande fråga är alltså: Planerar inte regeringen att ändå göra några särskilda insatser för just de småföretag som nu har det tufft, och är det inte dags att bita huvudet av skammen och acceptera att gå fram med en sänkning av arbetsgivaravgifterna riktad till de små företagen? Det finns ett sådant utrymme i budgeten även framöver. Vi har finansierat det från vår sida. Jag skulle önska att statsrådet också skulle ta till sig ett sådant förslag.

Anf. 51 FINN BENGTSSON (m):

Fru talman! Det här var en intressant interpellation från Tomas Eneroth och Socialdemokraterna och ett svar från näringsministern som jag tycker på ett utmärkt sätt beskriver den palett av åtgärder som regeringen faktiskt vidtagit för småföretagens väl långt innan dagens finanskris började svepa över världen. Att regeringen nu efter finanskrisens inträdande också har ett väldigt proaktivt förhållningssätt beskriver näringsministern på ett väldigt utförligt sätt genom att tala om hur man arbetar med finanskrisen både internationellt och på hemmaplan. Vad jag förstår ser den socialdemokratiska oppositionen knappast det arbetssättet som något kontraproduktivt för dess viktiga syfte.

Det är glädjande att näringsministern påminner om alliansens insikt om att hålla fast vid jobblinjen, något som tidigare socialdemokratiska regeringar glömt bort vikten av liksom även interpellanten fortfarande tycks göra, att döma av det han framför eller rättare sagt inte framför i vare sig sin skriftliga eller sin muntliga framställning i den här interpellationsdebatten så här långt. Det handlar nämligen om att föra en småföretagarvänlig politik. Det här leder naturligtvis, fru talman, till svepande och delvis felaktig kritik från Eneroth och Socialdemokraterna, som jag är säker på att näringsministern vill kommentera.

För mig, som har varit verksam inom sjukvården under väldigt många decennier, blir det extra patetiskt att höra Socialdemokraterna nu förespråka en småföretagarvänlig politik just när man kommer in på tjänstesektorn och de möjligheter som tjänstesektorn erbjuder. Det är ingen hemlighet att Sverige är bland de sämsta i Europa när det gäller tillgänglighet till sjukvården. Det är heller ingen hemlighet att analyser som har gjorts av detta, såväl av företagarorganisationer som av sjukvårdsforskare, talar för att detta beror på vår låga andel av andra utförare än offentligheten själv, alltså den brist på mångfald av utövare vi har.

Detta är vanligtvis typiska kvinnoyrken där det lämpar sig alldeles utmärkt att etablera småföretag. Näringsministern återkommer till att betona vikten av tjänstesektorn just i detta perspektiv. Här gäller det att tänka något längre, nämligen i fråga om vilka strukturella åtgärder som man tidigare har misstagit sig om, för att utveckla en ny sektor som definitivt kan skapa mer jobb just när det blåser kallt runt knuten.

Alliansregeringen har tagit initiativ till att omreglera apoteksmarknaden, vilket kommer att leda till bättre tillgänglighet, men det kommer också att bli fler yrkesutövare med farmaceutisk kompetens och annan läkemedelskompetens. Detta är glädjande.

Vi hoppas också på vår stora satsning på en reformering av sjukvården, där vi sätter patienten i centrum och utgår från en fritt-val-reform. För att en fritt-val-reform ska fungera behövs fler utförare att välja mellan. Detta har varit någonting av en blind fläck för socialdemokratin uppbackad av Vänsterpartiet som helst inte vill se någon som helst valfrihet för patienter och därmed inte någon möjlighet att etablera en mångfald inom vårdirkesutförandet.

Fru talman! Sammanfattningsvis: Jag tycker att man har försökt att förblinda den här debatten genom att falskeligen säga att regelkrånglet skulle ha ökat när det faktiskt har minskat. På en rad områden har det varit en mycket positiv småföretagarpolitik. Man vågar inte ens lyfta fram hur man under år har försummat den stora servicesektor som skulle kunna utvecklas till en mycket positiv arbetsmarknad för småföretagare. Man har på alla upptänkliga sätt, både från nationen, det vill säga den förra socialdemokratiska regeringen, och från socialdemokratiskt styrda landsting, hindrat utvecklingen av småföretagare inom till exempel sjukvårdens viktiga område. Det har varit en belastning som vi nu försöker att reformera i grunden. Där kommer säkert näringsministern att fira triumfer av alliansregeringens framåtsyftande politik.

Anf. 52 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Det är viktigt att vi alla i sådana här svåra lägen är ansvarsfulla gentemot de medborgare som är oroliga. Det har kommit många varsel, men varsel är inte uppsägningar utan just varsel.

Det finns också en god trygghet och en bra support för att möta eventuella uppsägningar. Vi laddar nu hela vår arsenal med Arbetsförmedlingen, Almi och Försäkringskassan. Vi utser också samordnare för att möta allt detta. Så här långt är regional och lokal koordinering tillsammans med statens resurser en riktig väg att gå.

Det är också viktigt att säga att det under september månad faktiskt fanns 72 000 jobb anmälda på Arbetsförmedlingen. När man läser tidningar och annat låter det som om det inte tillkommer några nya jobb. Men det är inte sant. Det är rätt viktigt att vi också visar den bilden. Under oktober månad har det inrapporterats 18 000 jobb till Arbetsförmedlingen. Hittills har det kommit 11 000 varsel, men det är också 18 000 nya jobb.

När det gäller den budget som vi har lagt fram förutsåg regeringen att vi skulle få sämre tider. Jag ska villigt erkänna att vi inte förutsåg att det skulle bli så svårt som det är nu i finanskrisens spår. Men vi fick regeringsmakten därför att Socialdemokraterna hade missat utanförskapet. När vi nu har sett till att 180 000 fler är i arbete har vi också ett reformut-

rymme i budgeten att investera för framtiden. Och fler i arbete ger mer att dela på. Därför möter vi i denna budgetproposition den tid som nu är på ett effektivt och bra sätt. Det handlar inte om paket utan om långsiktiga åtgärder för att stärka svensk konkurrenskraft men också för att möta eventuell arbetslöshet på olika områden.

Infrastruktur är ett sådant område som snabbt kan ge nya jobb inom nya områden men som också, hoppas jag, kan skapa efterfrågan på lite maskiner och annat. Infrastrukturen tillfaller många delar av vårt land som i sin tur rustar oss för att ha en stark situation sedan.

Det sker satsningar på forskning och innovation med 15 miljarder kronor under den kommande perioden fram till 2012. Det är mycket pengar för att jobba med nya idéer och nya forskningsresultat som sedan också leder till kommersiella produkter.

Vi förstärker yrkesutbildningen med yrkesvux, med yrkeshögskola, med lärlingsutbildning och resurser till detta. Det är också ett sätt att möta den tid som nu kommer. Det är ett område som har försumrats av er socialdemokrater när ni satt i regeringsställning.

16 miljarder kronor går till företagssektorn. En majoritet av dessa pengar går till småföretag.

Vi satsar på energi- och klimatåtgärder för att klara den omställning som vi behöver göra.

Utöver det har vi en rad reformer som är på väg. Där håller jag med Finn Bengtsson om att det finns ett antal reformer som är intressanta ur ett småföretagarperspektiv. Det handlar om fritt val inom sjuk- och hälsovården och om apoteksmonopolets avskaffande, där det numera är bara Nordkorea och Kuba som har det kvar, och jag är rätt glad att kunna lämna den klubben. Det handlar också om införande av en barnomsorgs- peng och fri etableringsrätt inom primärvården. Men det handlar även om en reform som redan har genomförts, nämligen hushållsnära tjänster. Dessa fem reformer är en fantastisk katalog på åtgärder för att öppna upp den offentliga sektorn och skapa nya jobb, inte minst inom kvinnors företagande därför att det inom denna sektor finns väldigt många kvinnor i dag.

Det skulle vara intressant att höra Socialdemokraternas åsikter om just dessa reformer. Många av våra småföretagarorganisationer som talar väl om det som regeringen gör – de är inte helt nöjda, men jag kan konstatera att de är mindre nöjda med Socialdemokraterna – har efterfrågat denna typ av åtgärder. Sådana kommer det nu att lämnas förslag om till riksdagen.

Anf. 53 TOMAS ENEROTH (s):

Fru talman! Detta var intressant att höra. Jag ska börja med att tala om det som jag uppfattar att Maud Olofsson tycker är en småföretags-satsning, nämligen avregleringen av apoteket. Jag kan konstatera att när man i Norge gjorde motsvarande avreglering blev effekten att 93 procent av apoteksmarknaden dominerades av tre företag. Det är tre internationella koncerner som har total dominans på denna apoteksmarknad. Därför var det kanske inte ett lyckat exempel. Jag är inte heller säker på att avknoppningen av Tibble gymnasium eller en del andra sådana nyliberala exempel på hur man kommersialiserar offentlig verksamhet är någonting som man lyfter fram som goda exempel på ny- eller småföretagande.

Jag kan garantera att den kritik som småföretagarnas företrädare, vare sig de är i Företagarförbundet, Företagarna eller andra organisationer, för fram gäller den stora och djupa besvikelse som de känner över att regeringen inte förmår vare sig se dem eller uppfatta kraven på sänkta arbetsgivaravgifter. Det innebar en förvåning i början av mandatperioden när småföretagarna fick en höjning av arbetsgivaravgiften med uppemot 40 000 kronor.

Det innebär att man i den meningen inte ens har kommit i närheten av hur det var eftersom regeringen väljer att sänka arbetsgivaravgiften generellt med bara 1 procent.

Grundfrågan är kvar i detta sammanhang. Om sysselsättningen ska finnas i små företag, varför är man då så rädd för att sänka arbetsgivaravgifterna för de små företagen?

Jag menar allvar. Det finns väldigt mycket annat som jag skulle kunna säga om Maud Olofssons beskrivning av vilka insatser som görs. Det är otvetydigt så att det inte alls är tillräckliga insatser. Här har regeringen panikartat försökt att omstrukturera pengar inom Arbetsförmedlingens ram och får fram pengar som man omfördelar, men man skjuter inte till några nya resurser. Här gör man på motsvarande sätt en omfördelning av utbildningsplatser, men man skjuter inte till några nya resurser.

Det som alla bedömare är överens om är att regeringens budgetproposition redan är helt ointressant. Alla bedömare, vare sig det är Riksbanken, Konjunkturinstitutet eller chefsekonomer, säger att det inte går att utgå från regeringens prognoser eftersom de inte är i takt med tiden. Arbetslösheten, antalet konkurser, tillväxten, sysselsättningen och allt annat pekar i en helt annan riktning.

Regeringen, som hävdar att den skulle stå för någon arbetslinje, kommer att lämna denna mandatperiod med en högre arbetslöshet än man gick in i. Det tyder alla prognoser nu på, och det är knappast ett gott exempel på en näringspolitik som på något sätt skulle stimulera sysselsättning.

Eftersom alla vet att vi socialdemokrater väldigt starkt värnar människor som drabbas av arbetslöshet med vår diskussion om a-kassan och om arbetsmarknadsutbildningar vill jag här ändå vara väldigt tydlig med att säga att det är oerhört viktigt att man också ser till det som är jobbskapande, med branschprogrammen för besöksnäringen och med kraftiga satsningar riktade till de småföretag som faktiskt kan växa ur den kris som vi nu ser. Men då krävs det också åtgärder.

Det är därför som jag är så förvånad. När man i budgetpropositionen glömde småföretagen – låt oss ärligt erkänna att det var det som man gjorde – kanske man nu har en chans i den diskussion som pågår i finansutskottet och i Sveriges riksdag just nu att ge besked inför nästa år. Kom nu med riktiga insatser som skulle kunna hjälpa landets småföretagare.

Jag lyfte fram exemplet med arbetsgivaravgifter för att jag tycker att det är enkelt. Det är någonting som vi vet stimulerar sysselsättningen, och det är någonting som vi vet att det också skulle kunna finnas en bred uppslutning bakom i riksdagen där i princip alla partier tycker att det vore rimligt att kunna göra en riktad satsning för de små företagen. Det är det förslag som jag tycker att man väldigt lätt skulle kunna ta till vid

sidan av andra insatser, till exempel för att stimulera förutsättningarna att finansiera investeringar. Den stora risken med den finansiella kris som vi har just nu är att investeringar uteblir, alltifrån Preemraffs stora 10-miljardersinvestering till varje daglig investering som småföretagen gör.

Återigen: Ni glömde småföretagen i budgetpropositionen, men nu har ni chansen. Ta den till exempel när det gäller arbetsgivaravgifterna!

En avslutande kommentar är att Finn Bengtssons uppgift om regelkrångel är felaktig.

Anf. 54 FINN BENGTTSSON (m):

Fru talman! Låt oss hålla oss till interpellationens huvuddrag: finanskrisen å ena sidan och hur småföretagen ska stödjas å andra sidan.

Låt mig utgå från min ingång i fråga om näringsministerns svar, nämligen tjänstesektorn och den bortglömda problematiken. Jag vet inte i vilken mån Socialdemokraterna och Tomas Eneroth har stängt dörren till Vänsterpartiet eller om ni har öppnat den på glänt igen. Vänsterpartiets ingång för att lösa just frågan om tjänstesektorn är att man föreslår 100 000–200 000 nya *offentliga* arbetstillfällen. Jag undrar hur det ska betalas om en finanskris och en lågkonjunktur drabbar det här landet.

Tomas Eneroth och Socialdemokraterna tror säkert i grunden på sin tanke om sänkta arbetsgivaravgifter för småföretagare. Men titta igen på tjänstesektorn och på sjukvårdssektorn! Det är en socialdemokratisk tankeparadox att sänka arbetsgivaravgiften för småföretag som man inte vill se etablerade.

Jag har betonat värdet av att hälso- och sjukvården, av att denna tjänstesektor, erbjuder en av de mest expansiva möjligheterna att få småföretagare på plats. Det är, precis som näringsministern kommenterade, fråga om ett kvinnodominerat yrke där det saknas initiativkraft när det gäller detta med företag. Varför så starkt, och kanske ännu mer med påtryckningar från Vänstern, vägra att vilja öppna för möjligheten såväl statligt som landstingskommunalt till alternativ i tjänstesektorn när det gäller att starta småföretag?

Det går bra att tala om att sänka arbetsgivaravgiften men inte att ge dem möjligheten att först starta ett företag. Den typen av retorik, Tomas Eneroth, tycker jag faller platt till marken med tanke på det bristande engagemanget från Socialdemokraterna för att ge möjligheter bland annat till F-skattsedel och för att låta, och stimulera, framför allt kvinnor men även män som arbetar inom tjänstesektorn att efter eget huvud bland annat kapa vårdköerna och ge patienterna större möjligheter att välja just den vård som de vill ha.

Anf. 55 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Här sägs det att vi glömde småföretagarna i vår budgetproposition. Jag respekterar Tomas Eneroth väldigt mycket. Men jag har lite svårt med att han analyserar budgeten med det resultatet. Då har man inte förstått vad som står i budgetpropositionen. En majoritet av våra satsningar riktas till de mindre företagen.

Jag har också noterat att Socialdemokraterna är mot ett borttagande av förmögenhetsskatten. Men att ta bort förmögenhetsskatten är i det här läget helt rätt åtgärd, för därmed finns det kapital på marknaden som kan

vara till hjälp när företag har behov av det och när bankerna inte har ett väl fungerande finansiellt system.

Vad vi under den här finansiella krisen och i den proposition som vi har lagt fram i riksdagen har sett till att göra är att ge Finansinspektionen i uppdrag att följa vad bankerna gör visavi företagen. En viktig sak och en viktig lärdom från den förra krisen i finanssektorn är att vi måste hålla ögonen på bankerna. Jag förutsätter att bankerna tar det ansvaret. Vi har nämligen ett delat ansvar här.

Politiken ska se till att rusta system och skapa stabilitet och trygghet. Det har vi gjort med paketet för den finansiella sektorn. Det har Riksbanken, Finansinspektionen och Riksgälden klarat av under den här svåra tiden.

Och politiken har skapat förutsättningar för en stabil ekonomi med goda marginaler och med möjligheter tack vare att vi har gjort det vi under de här två åren gjort när det gäller att investera för framtiden.

Som jag tidigare i dag har sagt är det glädjande att kunna vara statsråd i en svensk regering jämfört med hur många andra av mina kolleger ute i Europa har det. De sparar nu, medan vi har sett till att människor är i arbete. Därmed får vi ökade skatteintäkter – pengar som vi kan investera framöver.

Det finns en del gamla försyndelser från den förra regeringen som vi måste städa upp efter. Infrastrukturen är ett sådant område. Där hade vi så att säga 100 miljarder i brister när vi tillträdde. Nu försöker vi städa upp efter det som ni gjorde. Vi investerar nu i en bra infrastruktur i hela landet.

När vi pratar om reformer inom tjänstesektorn och om att öppna upp den offentliga sektorn är det intressant att höra att det första som händer är att man – den gamla ryggmärksreflexen – säger: Nej, vi är emot. Vi kan inte ta bort apoteksmonopolet, utan tillsammans med Kuba och Nordkorea ska vi ha kvar monopolet.

Det är inte så många nya vindar som har blåst i det socialdemokratiska partiet. Jag antar att samma sak gäller beträffande andra reformer som handlar om hushållsnära tjänster som ni ju tidigare har varit emot.

Jag vill också påpeka att Socialdemokraterna inte är ensamma. Det finns ju tre partier i oppositionen som nu ska försöka samla sig till en gemensam företagspolitik. Det egentligen mest spännande som just nu händer i svensk politik är väl detta med att få Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna att samlas kring en företagspolitik.

Vi kan konstatera att Vänsterpartiet är mot alla våra skattesänkningar. Precis som Finn Bengtsson säger tänker man anställa de allra flesta inom den offentliga sektorn och då utan att tala om varifrån pengarna ska komma.

Vår grundinställning är att svenskt välstånd bygger på svenska företag som vill växa och anställa och som också är beredda att riskera ett kapital i eget företagande. Det är grunden för vårt välstånd, och det är så man börjar. Det är därför som hela vår arsenal har varit inriktad på att förbättra företagsklimatet.

50 miljarder har hittills satsats på företagssektorn. Det är avsevärda satsningar som görs. Till det kommer den budgetproposition som har redovisats. Vi har inte börjat använda de pengarna ännu, så det återstår att se om pengarna räcker eller inte. En tröst är att den här regeringen har

marginaler för att kunna göra mer saker just därför att vi har rustat i la-
dorna och därför att fler är i arbete.

Prot. 2008/09:21
28 oktober

Anf. 56 TOMAS ENEROTH (s):

Fru talman! Först vill jag tacka statsrådet för det svaret.

Det är glädjande att vara statsråd i den här regeringen, sade Maud Olofsson. Jag kan inse att det var en glädje att tillträda eftersom vi onekligen lämnade efter oss ett dukat bord med 160 000 nya jobb. Sedan blev det 80 000 nya jobb och därefter färre jobb och en ökad arbetslöshet. Nu blir det dessutom ganska dystra prognoser.

Anders Borg sade när han tillträdde som finansminister: Först om två år ser ni de fulla effekterna av alliansens ekonomiska politik. Jo, jo, nu har två år gått, och jag tycker att vi märker tendenserna väldigt tydligt. Det är en ökad otrygghet på arbetsmarknaden och en bristande handlingskraft när det gäller att förstå vad det är som sker på svensk arbetsmarknad.

Jag blir väldigt orolig när jag hör näringsministern säga att vi måste komma ihåg att det än så länge bara är fråga om varsel, ingenting annat. Men allvarligt talat: Det som nu händer på arbetsmarknaden är dramatiskt. Dessvärre liknar det väldigt mycket det vi upplevde senast vi hade en borgerlig regering. Det liknar en situation där konsumtionen ordentligt stryps. Det som i den svenska debatten började kring fordonsindustrin slår nu igenom bland under- och underunderleverantörer och slår in i tjänstesektorn och hushållen och mot pensionärer, sjuka och arbetslösa som inte får del av skattesänkningarna och som därför inte heller konsumerar något.

Det är klart att vi alla är oroliga för utvecklingen. Vi i oppositionen säger: Sitt då inte stilla och titta på! Säg inte att budgetpropositionen var tänkt för detta! Det var den inte; det vet alla. Det vore väl bättre att bita huvudet av skammen och inse hur det är och säga: Nu är vi beredda att göra några saker vare sig det handlar om att tillskjuta resurser till arbetsmarknadspolitiska medel eller yrkesutbildningar eller det för den delen handlar om att sänka arbetsgivaravgiften för småföretagen.

Det finns saker att göra. Jag är så förvånad över att regeringen fortfarande biter sig fast vid att inte släppa till en enda krona, utan man står och tittar på när krisen lamslår Sverige och när både småföretagare och anställda nu blir alltmer förtvivlade över läget. Det gäller att också agera och regera och inte bara titta på!

Anf. 57 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Vi har olika definitioner av det dukade bordet. Om Tomas Eneroth menar att en miljon människor i utanförskap var ett dukat bord vet jag inte vilken människosyn han har.

I dag har vi uppnått Socialdemokraternas gamla sysselsättningsmål om 80 procents sysselsättningsgrad. Det har vi kunnat klara på två år. 180 000 färre är nu i utanförskap. Om vi kör Socialdemokraternas budget genom samma system som vårt är det 60 000 färre som är i arbete. Ni har alltså mindre resurser att röra er med. Vi har provat er politik i fullskaliga försök. Det gick inte bra utan skapade bara utanförskap.

Tragiskt i sammanhanget är, tycker jag, att Socialdemokraterna levererar samma gamla skåpmat. Det är mer a-kassa och mer Amspolitik som

Svar på
interpellationer

är lösningen. Vi tror inte på det, utan vi tror på sunda statsfinanser, på ordning och reda, på att utgiftstaken hålls, på satsningar på infrastruktur, forskning och innovation, på sänkta skatter, på klimat och energi samt på yrkesutbildning.

Egentligen är nog Socialdemokraterna lite ledsna över att den här regeringen är så förutseende i sin budgetproposition. Det var ju det här som ni hade önskat att ni själva kunde göra när ni satt i regeringen men som ni aldrig förmådde att göra.

Nu levererar vi det, och vi har dessutom marginaler att göra mer om vi skulle behöva det. Den beredskapen finns hos regeringen.

Det är klart att människor är oroliga. Men vi ska också tala om att det finns system för att möta den oron. Vi organiserar oss och kraftsamlar för att möta varje enskild människa som varslas och som eventuellt blir uppsagd. De ska veta att våra myndigheter finns där och är på topp när det är som svårast. Regionalt och lokalt, nära människorna, ska vi ha resurser som kan hjälpa dem till ett nytt jobb. Det bästa vi kan göra i det sammanhanget är att ha en jobbpolitik, därför att det är riktiga jobb i riktiga företag som människor efterfrågar.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellationerna 2008/09:42 och 53 om regeringens agerande kring fastighetsboxar

Anf. 58 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Gunvor G Ericson har frågat mig om jag är beredd att driva frågan om att samtliga fastighetsägare ska övergå till fastighetsboxar även om det blir vid ett senare datum än 2011. Hon har också frågat vilka initiativ jag tänker ta för att stärka arbetet med hälsa i arbetslivet inom mitt ansvarsområde, målområde 4 i folkhälsopolitiken, och vilka styrmedel jag avser att ta initiativ till för att öka användningen av fastighetsboxar. Avslutningsvis har Gunvor G Ericson frågat mig vad jag avser att göra för att öka informationen om vilka regler som gäller för fastighetsboxar nu när det allmänna rådet är ändrat.

Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag är beredd att verka för en omprövning av det beslut om Post- och telestyrelsens (PTS) allmänna råd om fastighetsboxar som regeringen fattat, och som enligt henne uppenbarligen vilar på felaktiga grunder.

Jag väljer att besvara de båda interpellationerna i ett sammanhang.

Låt mig inledningsvis slå fast att jag och regeringen inte har något emot att fastighetsboxar installeras i flerfamiljshus. Tvärtom tycker jag att det verkar vara ett bra och effektivt sätt att dela ut post i fastighetsboxar. Jag anser dock att installation av fastighetsboxar måste ske på frivilliga grunder. Detta gäller i dag och samma inriktning ska gälla härnäst.

Av 1 § postlagen (1993:1684) följer att det ska finnas en posttjänst i hela landet som bland annat innebär att alla kan ta emot brev och andra adresserade försändelser som väger högst 20 kilo, så kallad samhällsomsfattande posttjänst. Enligt postlagen krävs tillstånd för rätten att bedriva postverksamhet, och tillståndet får förenas med villkor om skyldighet för

tillståndshavaren att tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst (4 och 5 b §§). I Sverige är det Posten AB som ålagts denna skyldighet.

Enligt 8 § postförordningen (1993:1709) ska skyldigheten att tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst bland annat innehålla krav på en insamling och en utdelning av post varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan. Kravet på en samhällsomfattande posttjänst är ett uttryck för statens ansvar att säkerställa en viss servicenivå för posttjänsterna i hela landet.

Bestämmelserna i postlagen och postförordningen om utdelning av post grundar sig på postdirektivet som har genomförts i svensk lagstiftning och innehåller harmoniserade bestämmelser som syftar till att säkerställa tillgången till en samhällsomfattande posttjänst av bestämd kvalitet.

Några regler utöver de som nu beskrivits för hur postservicen exakt ska tillhandahållas finns varken i tillståndsvillkoren, postlagen eller i någon annan författning. Postservicens praktiska utformning styrdes före de allmänna rådens ikraftträdande, den 1 oktober 2005, av den utdelningspolicy som Posten sedan länge tillämpat enligt sina riktlinjer, vilka härrörde från det dåvarande Postverket.

Av PTS allmänna råd följer att enskilda postmottagare, som bor i ett flerfamiljshus där fastighetsboxar inte installerats, efter den 1 januari 2011 kan komma att hänvisas till ett utlämningsställe som postoperatören anvisat för att få tillgång till sin post. Regeringen anser att det allmänna rådet i denna del inte är förenligt med vad som följer av postlagen och postförordningen om hur den samhällsomfattande posttjänsten ska tillhandahållas. I och med att regeringen uppdragit åt PTS att upphäva det allmänna rådet i denna del kommer rättsläget att klarna.

Fru talman! Låt mig avslutningsvis säga att jag har full förståelse för att brevbärarna måste ha en bra arbetsmiljö. Arbetsmiljöfrågor hanteras dock inom gällande arbetsmiljölagstiftning och inte utifrån postlagen.

Anf. 59 GUNVOR G ERICSON (mp):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret. Men statsrådet svarar egentligen inte på mina frågor.

Post- och telestyrelsen har fått i uppdrag att utreda det här. I deras svar till regeringen slås bland annat följande fast: "Befordringsplikten är därmed nu liksom tidigare lika väl uppfylld vid utdelning i fastighetsbox som vid utdelning i postinlägg i lägenhetsdörr." Min fundering är då: Bortser regeringen från vad ansvarig myndighet säger?

Forum för fastighetsboxar, som består av de intressenter som jobbar med den här frågan, alltså Posten, andra postföretag och den fackliga organisationen, har analyserat regeringsbeslutet och kommit fram till två huvudsatser: Arbetsmiljöproblemet finns kvar. Postmarknadens reformering avstannar.

Det är svårt att se något tydligt politiskt ställningstagande i svaret, eftersom det mest är en upprädnad av gällande lagar och förordningar. Jag försöker här tolka vad svaret betyder, så kan väl ministern tydliggöra för mig om hon menar på annat sätt.

Den första frågan är: Är ministern beredd att driva frågan om fastighetsboxar över huvud taget? Som jag uppfattar det säger statsrådet: Nja, vi är inte emot fastighetsboxar, men det ska vara frivilligt.

Den andra frågan är: Vilket initiativ kommer statsrådet att ta för att stärka arbetet med hälsa i arbetslivet? Jag ser inte att det finns några som helst initiativ angivna i svaret, utan statsrådet hänvisar till gällande arbetsmiljölagstiftning.

Men regeringen har i propositionen *En förnyad folkhälsopolitik*, som antogs här i riksdagen i våras, slagit fast att folkhälsoarbetet genomsyrar alla politikområden. Står inte ministern bakom det som regeringens folkhälsoproposition säger? ”Sociala och ekonomiska villkor, arbetsmiljö och levnadsvanor har betydelse för hälsoutvecklingen i befolkningen. Folkhälsoarbetet kräver därför ett gemensamt ansvarstagande och samverkan mellan olika verksamhetsområden. Ansvar för folkhälsoarbetet ligger inte enbart hos de myndigheter och organisationer som redan i dag har ett uttalat ansvar för folkhälsofrågor. Ansvar är vidare än så.”

Visserligen var Hälsa i arbetslivet den del av folkhälsopropositionen som regeringen skrev minst om, men man tog faktiskt inte bort målområdet Hälsa i arbetslivet.

I en studie med 525 brevbearare angav 49 procent av de tillfrågade att de hade haft knäbesvär de senaste tolv månaderna. Det kan jämföras med andra yrkesgrupper, till exempel lokalvårdare och vårdbiträden, där motsvarande siffra var 17–26 procent. Besvär med höftleder var 40 procent vanligare, och fotbesvär var 70 procent vanligare.

Att förebygga ohälsa är målet inom folkhälsopolitiken. Det har vi i denna kammare varit överens om. Men betyder det ingenting för regeringen i praktisk politik?

Jag upprepar frågan: Vad avser infrastrukturministern att göra inom sitt ansvarsområde för att förbättra hälsan i arbetslivet för brevbearare nu när kravet på fastighetsboxar har tagits bort?

Anf. 60 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Tack för svaret.

Jag ska börja med att läsa högt ur en intervju i Svenska Dagbladet i april: ”Backar PTS från postboxkravet? Nej, absolut inte. Post- och telestyrelsens rekommendationer står fast.” Det är alltså ur Svenska Dagbladet den 9 april i år. Sedan dess har det hänt en del.

Regeringen tillsatte en utredning, bad PTS att undersöka hur man kunde gå vidare och om det var förenligt med postlagen och postdirektivet. Svaret från PTS, som jag hänvisar till i min fråga, kan inte tolkas som att man inte skulle kunna ha kvar kravet på att installera fastighetsboxar, snarare tvärtom.

I svaret från PTS kan man läsa följande: ”Med hänvisning till att utdelning i nästan alla europeiska länder i flerfamiljshus sker i gemensam anläggning i entréplan eller motsvarande, kan enligt PTS bedömning införandet av en sådan ordning även i Sverige inte anses stå i strid med postdirektivets bestämmelse om utdelning. — — — I direktivet förutses därmed möjligheten att i dylika fall t.ex. hänvisa mottagarna att hämta försändelsen på anvisat utlämningsställe.”

Det är precis det PTS har anfört. Då blir min fråga: Hur kan ministern tolka PTS skrivelse så här? Det jag skriver i min fråga är att man uppenbarligen måste ha feltolkat eller valt att misstolka PTS skrivelse och att man därmed låter PTS dra tillbaka det allmänna rådet. Vad är orsaken?

Det kan inte vara arbetsmiljöaspekten – som Gunvor har pekat på – även om jag har förstått att regeringen inte är särskilt engagerad i arbetsmiljöfrågan. Neddragningen på Arbetsmiljöverket är ett sätt att peka på ointresset. Gunvor Ericson har i alla fall lyft upp frågan om folkhälsoaspekten som borde ha funnits med hos regeringen. Eftersom regeringen fattar beslut i dessa frågor i kollektiv anser jag att även folkhälsoministern och arbetsmarknadsministern har varit med och beslutat i frågan.

I svaret kan man läsa: ”I och med att regeringen uppdragit åt PTS att upphäva det allmänna rådet i denna del kommer rättsläget att klarna.” Ursäkt en enkel tjänstledig brevbärare, men jag tycker faktiskt att frågan har blivit lite mer komplicerad. Det har inte klarnat. Regeringen säger att man tycker att det är bra med fastighetsboxar. Samtidigt säger man att det inte är förenligt med postdirektivet, trots att PTS – som är myndigheten som ska granska – säger att det är förenligt med direktivet. Hur kan det ha klarnat då? Jag kan i alla fall inte se det.

Det vore bra att få ett litet förtydligande i dessa frågor från ansvarig minister. Jag upplever att det faktiskt har hänt något. PTS har fått backa. Regeringen har tagit bort det allmänna rådet samtidigt som PTS har utrett och konstaterat att det är väl förenligt med postdirektivet att fortsatt ha kravet på fastighetsboxar. Varför gjorde regeringen på detta vis? Det, fru talman, skulle jag vilja ha svar på.

Anf. 61 LENNART HEDQUIST (m):

Fru talman! Jag anmälde mig till denna debatt för att markera det mycket tillfredsställande med regeringens beslut att uppdra till PTS att upphäva sitt allmänna råd beträffande fastighetsboxar. Posten har, som framgått, via PTS hotat med att de som inte ordnat postbox i trapphuset till den 1 januari 2011 kommer att vägras postutdelning till sina fastigheter, oavsett om det finns plats i trapphuset eller inte. Detta var alltså en drastisk avvikelser från hur postlagen skulle kunna tolkas.

PTS har genom sitt agerande, där man tydligt har gått det affärsdrivande företaget Postens ärende, skapat mycket oro bland de boende i flerbostadshus. Alla organisationer som företräder dessa boende, Hyresgästföreningen, SBC, HSB, Riksbyggen och Fastighetsägarna, har med rätta reagerat mot ett tämligen okänsligt förhållningssätt. Totalkostnaden för olika ombyggnader beräknas till ca 3 miljarder kronor. Den investeringen skulle, enligt hur Posten tänkte, betalas av de boende – förutom att servicen skulle försämrats, inte minst för de äldre.

Precis som Åsa Torstensson framhåller i sitt svar finns det ingen anledning att tala mot fastighetsboxar som sådana. Det byggs nu också i nya flerbostadshus och i hus som ändå byggs om. Fastighetsboxar kan säkert – om Posten gör en sådan bedömning – vara bra om man vill rationalisera och göra kostnadsbesparingar vid utdelandet av post. Men det är Posten och ingen annan som tjänar på att flerbostadshus byter till postboxar i trapphusen. Att dela ut post skulle förstås bli billigare eftersom det krävs färre brevbärare. Därför är det rimligt att en sådan förändring – när den sker helt separerat från andra åtgärder i ett hus – huvudsakligen betalas av den som vinner ekonomiskt på åtgärden, det vill säga Posten, och inte av de boende.

Själva tanken att ålägga fastighetsägarna och i förlängningen de boende att betala för en av Posten anvisad förändring som kommer just Posten till del är onekligen minst sagt märklig.

Arbetsmiljöskäl brukar skjutas fram som argument för fler fastighetsboxar – åtminstone är det argumentet som Posten själv lyfter fram. Men är det så egentligen? Alla vet att det förekommer annan utdelning fram till lägenhetsdörren, både av tidningar och av reklam. Kanske har till och med interpellanterna delat ut material till dörren. Om vi gjorde det lite till mans, vilket vi säkert gör under valkampanjer och sådant, skulle vi säkert vinna poäng i den så kallade stegtävlingen som pågår i riksdagen just nu.

I sammanhanget kan det kanske vara av intresse att Posten själv driver åtminstone ett tidningsutdelningsföretag. Där åberopas, vad jag vet, inte några arbetsmiljöskäl mot att personalen delar ut vid dörren.

Frågan om postbox ska i första hand ses som en möjlighet att göra kostnadsbesparingar i brevbärartjänsten. Då är det en fråga för Posten att lösa i samråd med bostadsföretagen – inte något man med tvång via PTS ska försöka lösa.

Anf. 62 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Det är trevligt att vara med i en debatt där man kallar en minister för minister. Det vill jag göra också. Det är inte alltid det sker nu för tiden.

Fru infrastrukturminister! Jag delade ut post i Linköping för några veckor sedan. Det var i flerfamiljshus med olika typer av brevkast. Några var omöjliga att peta ned posten i och några var bra. Det var även fastighetsboxar. Jag tycker frågan är intressant och vill göra några inspel i diskussionen.

Först vill jag säga att jag delar uppfattningen att det är bra att ministern har undanröjt påbudet att med en kraftfull piska hota två miljoner människor med att inte få sin post utan att få hämta den på posten 2011. Beslutet att undanröja PTS-direktivet är alltså bra.

I sakfrågan finns det dock goda argument, vilket ministern också har sagt, för att installera fastighetsboxar. Det finns arbetsmiljöaspekter, och länderna i vår omvärld har av säkert goda skäl valt detta i mycket stor utsträckning. Man kan göra jämförelser med villautdelning, som jag återkommer till, och så vidare.

Hur bör Posten, staten, fastighetsägare och boende gå vidare i frågan? Det är positivt med en utveckling till fler fastighetsboxar. Är det upp till parterna och den fria marknaden – vilket väl är grunden inom de ramar som samhället sätter – eller kan Posten och staten på något sätt driva på och skapa incitament?

Jag vill ta upp en liten principiell diskussion. Medborgarna har rätt till postutdelning var de än bor – i flerfamiljshus, på landsbygden och där det finns villor. På landsbygden hämtar man posten i sin brevlåda som ofta sitter tillsammans med andras i klungor. De som bor i en by har alltså olika långt till brevlådorna. Det kan jämföras med en fastighetsbox. Den rätt man har är att få den utdelad till byns brevlådesamling.

Lennart Hedquist sade att i flerfamiljshus skulle kostnaden bli 3 miljarder. Det finns väldigt många hus. Det handlar kanske om 500 kronor per hushåll, säg 500 000 i engångskostnad och investering. Det är ingen stor kostnad.

Som det är nu kan fastighetsägaren välja att installera fastighetsbox, vilket ger mindre kostnader för posten. Man levererar posten till de samlade boxarna. Eller också kan man säga att man vill ha det som det är nu med posten utdelad av brevbärare till varje lägenhet på varje plan.

Det är uppenbarligen en merkostnad för posten att dela ut på varje plan. Så länge man har det systemet finns det ju inget ekonomiskt incitament att installera fastighetsboxar. Tvärtom kostar det en slant, så incitamentet är i dubbel bemärkelse emot.

En tanke vore att om man vill ha utdelat till alla lägenheter kanske det ska kosta en slant eftersom man enligt postlagen kan sätta in fastighetsboxar. Då får man ett litet ekonomiskt incitament som styr marknaden, fastighetsägarna och de boende att fatta ekonomiskt rationella beslut.

Så länge vi har det nuvarande systemet förstår jag att det går sakta. Jag tycker kanske att det vore riktigare att göra som i byar på landet. Posten lämnas och så får man hämta den där när man är på väg hem oavsett om man bor nära postlådan eller långt bort.

Det var mitt lilla inspel som jag vill lägga fram för diskussion i kam-maren.

Anf. 63 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Till interpellanterna Gunvor G Ericson och Eva-Lena Jansson vill jag säga att jag uppehåller mig vid postlagen eftersom ni hänvisar till postlagen och Post- och telestyrelsens arbete och Post- och telestyrelsens allmänna råd. Därför är jag så noga med att svara utifrån postlagen. Post- och telestyrelsens allmänna råd om fastighetsboxar har tolkats som att fastighetsägare enligt lag har varit tvungna att installera sådana boxar. Om de inte har gjort det senast 2010 kan mottagarna hänvisas till särskilda utlämningsställen. Enligt regeringens bedömning finns det inte något stöd i postregleringen för att inskränka den samhällsomfattande posttjänsten på det här sättet.

Allmänna råd är allmänna råd, men de har uppfattats som tvingande.

Brevbärarnas arbetsmiljö styrs av arbetsmiljölagstiftningen. Det är Arbetsmiljöverket som utövar den tillsynen. Det är mycket olyckligt, också för brevbärarnas skull, att blanda ihop två lagstiftningar på detta sätt. Arbetsgivaren har förstahandsansvaret för arbetsmiljön.

Jag trodde i min enfald att Eva-Lena Jansson som tidigare förbundsstyrelseledamot i Seko också ansåg det. Ibland blir jag något förvånad över argumenteringen.

Så till Staffan Danielsson. Det finns, som sagt, en arbetsmiljölagstiftning som ska se till att brevbärarna har en god arbetsmiljö, men det har en särskild lagstiftning att utgå från. Arbetsmiljölagstiftningen ligger inte inom mitt eller PTS ansvarsområde. Det är arbetsmarknadsministern som har det ansvaret. Eftersom interpellanterna hänvisar till Post- och telestyrelsen och postlagen är det mitt ansvar att svara på frågan.

Fru talman! Jag måste fråga om Eva-Lena Jansson tycker att det är lämpligt att en lagstiftning som berör den samhällsomfattande posttjänsten också ska inkludera arbetsmiljö. I så fall måste jag fråga om det finns fler områden som har motsvarande synergieffekter som vi ska kunna använda oss av.

Ska vi använda oss av skollagen för att säkerställa lärares rätt till semesterersättning?

Jag tror att det är mycket olyckligt att blanda ihop äpplen och päron. Vi har postlagen för postfrågor, och vi har arbetsmiljölagstiftning för arbetsmiljöfrågor.

Anf. 64 GUNVOR G ERICSON (mp):

Fru talman! Tack, Åsa Torstensson, för några förtydliganden.

Regeringen fattar beslut kollektivt. Frågor som ger konsekvenser för arbetsmiljön är ju inte bara avhängiga den lagstiftning som gäller där.

Jag tycker att det var bra att Staffan Danielsson håller med mig om att det behövs incitament för att det ska hända något i den här frågan. Det var just därför jag ställde min tredje fråga i interpellationen. Den löd: Vilka styrmedel eller incitament avser statsrådet att ta initiativ till för att öka användningen av fastighetsboxar?

Det har en påverkan på arbetsmiljön. Man kan fundera över vad motståndet bygger på. Bygger det på att det skulle vara för dyrt för fastighetsägare att installera fastighetsboxar, vilket Lennart Hedquist var inne på, och att det är det som är problemet?

Genomsnittspriset för en godkänd fastighetsbox ligger på ungefär 500 kronor, men den totala bilden av sjukvården i samhället, om vi ska se det ur ett folkhälsoekonomiskt perspektiv, är att en brevbärare löper 231 procent större risk än andra yrkesgrupper att drabbas av besvär i en höftled enligt en SCB-undersökning. Resultatet från den SCB-undersökningen är alarmerande eftersom även brevbärare med god hälsa enligt bedömningarna riskerar att ta skada av sina arbetsförhållanden.

Att jämföra med dem som delar ut direktreklam är rent fel eftersom de inte alls har samma frekvens av trappspring som brevbärare som gör det varje dag.

Att ta bort styrmedel för att installera fastighetsbox underlättar inte arbetsmiljöarbetet. Jag uppfattar tyvärr att ministern i sitt anförande säger att arbetsmiljöarbetet inte ligger på ministerns bord. Det här är ytterligare ett exempel i raden av åtgärder från den moderatledda regeringen som slår undan benen för arbetsmiljöarbetet. Utan tryck i frågan, det vill säga någon form av krav på införande, händer mycket lite.

I min egen valkrets, Sörmland, är det bara några få procent av fastigheterna som har fastighetsbox. Jag har också delat ut post tillsammans med brevbärare i Katrineholm och besökt fastigheter med och utan fastighetsbox.

Service till personer med särskilda behov kan tillgodoses genom undantag. Varför ska undantagen styra att vi inte ska få ha regler som ställer krav?

Statsrådets ansvar styrs av de beslut som är fattade i denna kammare. Folkhälsoansvaret kan ministern inte frånsäga sig eftersom regeringen har sagt att det ingår i alla politikområden. Det går inte att bara hänvisa till arbetsmiljölagen.

Anf. 65 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag hängde upp alla mina frågor på det postdirektiv som vi på något sätt ska harmonisera med. Vi tillhör ju sedan ett antal år EU, och då är det viktigt att vi har en sammanhållen lagstiftning på de olika områdena.

I PTS utredning sägs: ”Vad gäller övriga Europa så föreskriver, enligt ovan, postdirektivet som huvudregel utdelning vid varje fysisk eller juridisk persons bostad respektive lokaler”, och sedan säger PTS det som nämndes tidigare. Det är en myndighet som konstaterar detta. Jag vill säga att det inte handlar om någon intresseorganisation utan om en myndighet, vilket jag tycker är viktigt att påpeka med tanke på det inlägg som Lennart Hedquist hade.

Vi föreskriver till exempel fastighetsägarna att ha hissar i vissa fastigheter utifrån hur de är byggda, antalet våningar och så vidare. Då har vi som ett incitament insatt hissbidrag, men fastighetsägaren är i alla fall skyldig att installera hiss. Är det i så fall något som Lennart Hedquist tänker avföra?

Vi har talat om en fusion mellan Posten Sverige och Posten Danmark. I Danmark finns en lagstiftning om fastighetsboxar, vilket jag tror att statsrådet känner till. Något som är viktigt att poängtera och som jag tror att alla, oavsett parti, är överens om är att det finns en postutdelning och att den sker fem dagar i veckan till flertalet boende och företag i Sverige.

PTS skriver att ”myndighetens utgångspunkt är att en övergång till utdelning i fastighetsboxar bidrar till att säkerställa att den samhällsomsorgande posttjänsten även på sikt kan tillhandahållas alla med god kvalitet och till rimliga priser. Detta är det övergripande skälet till myndighetens agerande.” Det är alltså inte, som några hävdar, arbetsmiljöskälen, även om de naturligtvis är viktiga med tanke på dem som jobbar med utdelning. Detta påpekar man också och hänvisar till en utredning som gjorts av Linköpings universitet vad gäller belastningsskador och så vidare. Det är alltså viktigt att komma ihåg.

Jag tycker att vi i denna diskussion ska hålla oss till vad myndigheten sagt. Som jag uppfattat det hela har PTS konstaterat att det inte är mot postdirektivet – som ju har införlivats i svensk lagstiftning, det ligger alltså under vår postlag – eller mot reglerna att införa krav på fastighetsboxar. Något sådant finns inte. Det har PTS konstaterat. Jag tycker inte att jag får svar på frågan.

Sedan är det glädjande att statsrådet har koll på mitt cv, fru talman, men det är en helt annan fråga.

Anf. 66 LENNART HEDQUIST (m):

Fru talman! För att det inte ska råda någon missuppfattning om det som Eva-Lena Jansson tog upp är det självklart att man med lag kan bestämma att alla flerbostadshus ska ha postboxar på samma sätt som i fråga om hiss, men det är en mycket olämplig lag att införa på det sätt som PTS hade tänkt sig. Det är det vi reagerar mot.

Om man ska genomföra det hela så snabbt som tanken var är det en väldigt stor samhällsekonomisk kostnad som man får ta. Ett betydligt bättre sätt att genomföra detta är att den som har glädje av att det sätts in postboxar – och det är ju Posten – tillsammans med de berörda bostadsföretagen successivt ser till att installera sådana när tillfälle ges och på de grunder det går att åstadkomma detta. Incitamentet att åstadkomma detta ligger självklart hos Posten, inte hos bostadsföretagen. Servicen blir ju sämre, vilket framför allt gäller de äldre. Eftersom många äldre bor i flerbostadshus har man frågat sig vilka de samhällsekonomiska kostnaderna blir om detta brådstörtat införs i just de husen. Det handlar om

kostnader för hemtjänstpersonal med flera som också berörs av dessa förändringar.

Sedan tycker jag att ni som åberopar arbetsmiljöskälen måste fundera lite grann på varför dessa arbetsmiljöskäl i så fall inte gäller vid tidningsutdelning. Tidningsutdelningsföretagen är naturligtvis bestämda på att det inte finns några arbetsmiljöskäl att åberopa när de levererar tidningarna vid dörren. De vet nämligen att om man där tillämpade någon form av obligatorisk box skulle det automatiskt leda till att mycket färre prenumererade på tidningarna. Och varför åberopar man inte arbetsmiljöskälen när det gäller reklamutdelning, som också sker till dörren? Då inser man att det inte är arbetsmiljöskälen som styr detta.

Anf. 67 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Låt mig bara förtydliga den poäng och det förslag som jag lyfte fram till diskussion inför framtiden. Jag tycker att fastighetsboxar är bra, och enligt enkätundersökningar uppskattas de av dem som får dem installerade i husen.

Att utvecklingen går sakta när det gäller att etablera dem i Sverige tror jag i rätt hög grad beror på att två ekonomiska incitament talar för att behålla den dyrare lägenhetsutdelningen. Dels är det en investeringskostnad att installera boxar, dels kan man utan kostnad välja mellan högre kvalitet, det vill säga lägenhetsutdelning, och fastighetsboxar, och då väljer man den högre kvaliteten trots att det kostar mer pengar.

Jag kan som exempel nämna att i den by där jag bor är vi fyra hushåll som servas av ett brevlådeställ med fyra brevlådor. Vi har 50–200 meter till våra brevlådor där vi hämtar posten. Jag känner mig övertygad om att ifall vi krävde villautdelning skulle det antingen inte medges eller också kosta pengar. Om postlagen innebär att man i flerfamiljshus har rätt att få posten till flerfamiljshuset funderar jag på om man då har rätt att kräva att posten utan merkostnad också ska delas ut på åttonde våningen. Det är inte alldeles givet, tycker jag.

Frågan är om Posten inom lagens ram skulle kunna ta ut ett självkostnadspris för den merkostnad det innebär att åka upp i hela huset. Jag tror att de ekonomiska incitamenten kanske skulle fungera på ett mer transparent och rättvis sätt om man valde mer likvärdigt mellan de olika alternativen.

Det kan finnas hakar som jag missat, fru infrastrukturminister, men jag ville ändå lyfta upp frågan till diskussion.

Anf. 68 KERSTIN ENGLE (s):

Fru talman! Det har sagts mycket om arbetsmiljöfrågorna, och de är naturligtvis väldigt viktiga. Det finns 18 000 postutdelare, och vi ska självfallet värna deras arbetsmiljö.

Jag skulle vilja ta upp en annan aspekt. I utredningen *Postmarknad i förändring* konstaterades att fastighetsboxar bör finnas och inrättandet påskyndas. Det uppdraget gav utredningen till PTS. Min fråga till ministern är om hon har en annan mening än vad som gäller för det uppdrag som utredningen gav till PTS. Ska man tolka ministern så att det är skrivningen om arbetsmiljö- och effektiviseringsskäl som är anledningen till att hon anser att det strider mot postlagen? Om PTS inte hade tagit

upp den argumentationen undrar jag om det då varit okej för ministern att PTS skulle fortsätta att verka enligt utredningens direktiv.

Den internationella utvecklingen och en ökad säkerhet för de boende har redan nämnts. De 400 000 personer som har fastighetsboxar är mycket nöjda med dem.

Ett annat argument som PTS hade var att säkra övernattsbefordran. Jag vill gärna att ministern förtydligar detta så att det inte finns några tveksamheter om att vi ska hålla fast vid övernattsbefordran. Det är väl inte så att det finns någon annan tanke om det så att det omkullkastar PTS sätt att arbeta? Man kan tillägga att grunden i PTS allmänna råd är att postutdelning ska ske i fastighetsboxar.

Anf. 69 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag vänder mig till Eva-Lena Jansson och Gunvor G Ericson med anledning av deras frågor om mitt eventuella motstånd mot fastighetsboxar. Låt mig återigen säga: Jag är inte emot fastighetsboxar. Använd inte postlagen för att driva frågor som inte styrs av postlagen!

Jag tycker att det är oerhört olyckligt om vi i en debatt med riksdagens lagstiftare ska bli oeniga om vad allmänna råd är. Allmänna råd är ungefär som Socialstyrelsens hänvisningar. Det är inget annat än allmänna råd. Men det har tolkats som att det skulle vara hot och tvång om att man om man inte har installerat boxar senast 2010 skulle hänvisas till särskilda utlämningsställen. Det är därför regeringen kollektivt har fattat beslutet att ge Post- och telestyrelsen i uppdrag att ta bort oklarheterna.

Det är oerhört olyckligt att blanda ihop arbetsmiljölagstiftningen och postlagen. Jag uppfattade inte att Eva-Lena Jansson ansåg att den postreglering som ansvarar för samhällsomfattande posttjänster i landet ska styra arbetsmiljölagstiftningen. I min enfald trodde jag att det i första hand var arbetsgivarens ansvar att sköta och ta ansvar för en god arbetsmiljö. Vi har en arbetsmiljölagstiftning som ska reglera detta.

Till Eva-Lena Jansson vill jag säga att Post- och telestyrelsen mycket riktigt inte är någon intresseorganisation. Däremot har jag mött en mycket stark intresseorganisation, Forum för fastighetsboxar, som mycket olyckligt har använt sig av postlagen för att argumentera för att tvinga fram införandet av fastighetsboxar. Det är mycket olyckligt. Det är därför jag sett mig tvungen att lyfta fram frågan och vikten av att förtydliga att allmänna råd är allmänna råd. Det är inget tvingande med de inriktningarna. Det är därför vi nu har förtydligat och gett Post- och telestyrelsen i uppdrag att se över de allmänna råden.

Jag måste ställa en öppen fråga: Varför använder vi inte arbetsmiljölagstiftningen i de frågeställningar som interpellanterna lyfter fram? Varför är inte arbetsmiljölagstiftningen den rätta lagstiftningen att använda i detta sammanhang? Vi har en postlag som ska styra rätten till samhällsomfattande posttjänster i detta land. Varför använder ni arbetsmiljölagstiftningen som en del av postregleringen? Den är i det här sammanhanget inte användbar.

Anf. 70 GUNVOR G ERICSON (mp):

Fru talman! Jag tackar ministern för förtydligandet.

Jag använder inte postlagen som min utgångspunkt i frågorna till statsrådet, utan initiativen, de beslut som regeringen har fattat, eftersom

de ger konsekvenser utifrån folkhälsoaspekter, och det ansvar som ministern har enligt det som vi har varit överens om i kammaren när det gäller hälsa i arbetslivet.

Det var väl inte så att ändringen av rubrik som regeringen gjorde när det gällde målområden i folkhälsan hade något mer än symbolisk betydelse? Regeringen förklarade här i kammaren när vi skulle ändra rubrikerna att det bara var semantiska frågor. Man ändrade skrivningen från Ökad hälsa i arbetslivet till bara Hälsa i arbetslivet. Jag hoppas verkligen inte att det fanns någon symbolik i det.

Sex år är en ganska lång tid. Från PTS beslut till genomförandet gick det sex år. Men det är klart: Har man inte börjat agera förrän det återstår tre fyra år kanske man tycker att det går fort.

Lennart Hedquist lyssnade uppenbarligen inte på vad jag sade. Det går inte att jämföra arbetsmiljön för direktreklamutdelare, som gör det en-två gånger i veckan, med arbetsmiljön för brevbärare, som gör det fem gånger i veckan.

Arbetsmiljölagen har Arbetsmiljöverket att se till. Men Arbetsmiljöverket är en myndighet som den här regeringen har sett till att dra undan benen för genom att ta bort väldigt mycket av deras resurser. Min frågeställning gjordes utifrån folkhälsopropositionen, och den har ministern varit med och beslutat om.

Anf. 71 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag tycker att Arbetsmiljöverkets verksamhet är jätteviktig. Jag tycker att arbetsmiljö är en viktig fråga. Det har jag jobbat med som skyddsombud. Den här regeringen har sagt att Arbetsmiljöverkets verksamhet inte är så viktig och att man därför kan spara in 180 miljoner på den. Den frågan är väl förtydligad nu.

Jag har hänvisat till att en myndighet som är tillsatt av riksdagen, PTS, skriver att man ska kunna upprätthålla en samhällsomfattande posttjänst som även på sikt kan tillhandahållas alla med god kvalitet och rimliga priser. Man konstaterar också att det inte bryter mot postdirektivet på Europainivå. Jag får inte svar på frågorna om varför vi då inte skulle kunna ha de kraven på fastighetsboxar. Vi har inte fått svar. Jag har ställt frågan tre gånger, fru talman, men får i alla fall inget svar.

Jag konstaterar också att efter den framtida postfusionen kommer det samägda bolaget att ha olika spelregler i Danmark och Sverige. Det har ministern inte heller valt att beröra.

Det är viktigt att man lyfter fram frågan vilka signaler man ger. Vad tycker man är viktigt? Du säger att PTS allmänna råd är ungefär som Socialstyrelsens råd att äta sex-åtta brödskivor om dagen. Om det hade varit på det sättet hade det inte funnits någon poäng med att dra bort rådet. Eller hur? Det var en semantisk fråga naturligtvis, men det är inte riktigt likadant. Det här var ett direktiv där man pekade på vikten av att få en väl fungerande samhällsomfattande posttjänst i hela landet som skulle kunna säkras trots den teknikutveckling vi har.

Sist vill jag tala om för Lennart Hedquist att om man jämför postutdelning, gruppreklamutdelning och tidningsutdelning skiljer det sig i mängd, i omfattning och framför allt i tyngd. Välkomna ut i verkligheten!

Anf. 72 KERSTIN ENGLE (s):

Fru talman! Jag hoppas att jag får svar på mina frågor i ministrernas nästa inlägg. Här pratas mycket om att regleringen upplevs som hot och tvång. Det pratas om kostnader. Men då måste det innebära att PTS inte kan reglera hur posten ska delas ut i flerbostadshus, men kan reglera hur posten ska delas ut i villaområden. Jag skulle väldigt gärna vilja ha min post närmare dörren vid min villa. Jag tolkar det här som att jag kan gå hem och flytta min postlåda. Det finns regleringar för hur posten ska delas ut på landet. Finns det alldeles för få boende ska man ha de postlådesamlingar som Staffan Danielsson talade om. Det är reglerat. Vad är det som gör att det är så omöjligt att reglera i flerbostadshus?

Sedan har vi de andra argument som PTS har tagit fram. Om ministern absolut inte kan acceptera arbetsmiljöargumentationen finns det ändå argument från PTS: internationell utveckling, säkrare övernattsbefordran och ökad säkerhet i fastigheterna för de boende. Jag vill ha svar på frågan om ministern tycker att de argumenten från PTS också är dåliga.

Anf. 73 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag blir något förvånad över att vi har en lagstiftande församling som inte anser att lagar ska följas och hänvisar till postlagen i ett ärende där postlagen inte är styrande.

Jag förstår förvirringen med tanke på Post- och telestyrelsens allmänna råd, som inte är annat än allmänna råd. Vi har gett Post- och telestyrelsen i uppdrag att förtydliga uppgifterna.

Det är Arbetsmiljöverket som utövar tillsyn över att arbetsmiljölagen tillämpas. Arbetsmiljöverket har analyserat läget efter regeringens beslut den 2 oktober och har beslutat att inte ändra det tidigare ställningstagandet.

Även Arbetsmiljöverket har med anledning av diskussionen gått in för att studera ärendet utifrån regeringens beslut den 2 oktober. Det är viktigt att se att enligt arbetsmiljölagen ska arbetsgivaren vidta alla åtgärder för att förebygga att arbetstagaren råkar ut för ohälsa eller olycksfall.

Det är Arbetsmiljöverket som utövar tillsyn enligt lagstiftningen. Här har postregleringen ingen funktion att fylla. Jag hoppas verkligen att jag nu har förtydligat detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2008/09:FPM18 ”Hälsokontroll” av den gemensamma jordbrukspolitiken
KOM(2008)306 till miljö- och jordbruksutskottet

2008/09:FPM19 Direktiv om fondföretag (UCITS-direktivet)
KOM(2008)458 till finansutskottet

12 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Finansutskottets betänkanden 2008/09:FiU8, FiU9 och FiU14
Justitieutskottets betänkande 2008/09:JuU8
Utrikesutskottets betänkanden 2008/09:UU4 och UU5
Utrikesutskottets utlåtande 2008/09:UU7
Socialutskottets betänkande 2008/09:SoU2
Näringsutskottets betänkande 2008/09:NU6

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 19.21 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 20.00, då ett för dagens bordläggning aviserat betänkande väntades föreligga.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 20.00.

13 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Propositioner
2008/09:57 Vissa skyldigheter för innehavare av elektriska ledningar
2008/09:58 Befogenhet att beslagta fisk och annan egendom enligt fiskelagen
2008/09:62 F-skatt åt fler
2008/09:63 Undvikande av internationell dubbelbeskattning
2008/09:65 Sänkt bolagsskatt och vissa andra skatteåtgärder för företag

Socialförsäkringsutskottets betänkande
2008/09:SfU4 Från sjukersättning till arbete

Finansutskottets betänkande
2008/09:FiU16 Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet

14 § Anmälan om interpellation

Prot. 2008/09:21
28 oktober

Anmäldes att följande interpellation framställdes

den 28 oktober

2008/09:67 Den ekonomiska krisen och bankernas ansvar

av *Sven-Erik Österberg* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 november.

15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 28 oktober

2008/09:123 Avstannande bostadsbyggande

av *Carina Moberg* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2008/09:129 Åtgärder mot nedgången i bostadsproduktionen

av *Ameer Sachet* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 november.

16 § Kammaren åtskildes kl. 20.01.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl.
15.47 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LISBET HANSING ENGSTRÖM

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om val.....	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 § Svar på interpellation 2008/09:22 om neutralisering av hyresläget i Kiruna	2
Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	2
Anf. 2 EGON FRID (v).....	3
Anf. 3 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	4
Anf. 4 EGON FRID (v).....	4
Anf. 5 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	5
Anf. 6 EGON FRID (v).....	6
Anf. 7 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	6
5 § Svar på interpellation 2008/09:27 om översyn av kraven för F-skatt.....	7
Anf. 8 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	7
Anf. 9 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	8
Anf. 10 RAIMO PÄRSSINEN (s)	9
Anf. 11 PATRIK BJÖRCK (s).....	10
Anf. 12 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	11
Anf. 13 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	12
Anf. 14 RAIMO PÄRSSINEN (s)	13
Anf. 15 PATRIK BJÖRCK (s).....	13
Anf. 16 EVA-LENA JANSSON (s).....	14
Anf. 17 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	15
Anf. 18 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	16
Anf. 19 EVA-LENA JANSSON (s).....	16
Anf. 20 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	17
6 § Svar på interpellation 2008/09:30 om kapitalförsörjning	18
Anf. 21 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	18
Anf. 22 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	19
Anf. 23 BÖRJE VESTLUND (s).....	20
Anf. 24 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	21
Anf. 25 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	21
Anf. 26 BÖRJE VESTLUND (s).....	22
Anf. 27 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	23
Anf. 28 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	24
Anf. 29 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	25
7 § Svar på interpellation 2008/09:31 om konsekvenser av en avveckling av Sveriges deltagande i Arianeprogrammet	25
Anf. 30 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	25
Anf. 31 PETER JONSSON (s).....	26
Anf. 32 LARS HJÄLMERED (m).....	27
Anf. 33 MIKAEL CEDERBRATT (m).....	28
Anf. 34 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	28
Anf. 35 PETER JONSSON (s).....	29

Anf. 36 LARS HJÄLMERED (m)	30
Anf. 37 MIKAEL CEDERBRATT (m).....	31
Anf. 38 BÖRJE VESTLUND (s)	31
Anf. 39 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	32
Anf. 40 PETER JONSSON (s).....	33
Anf. 41 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	33
8 § Svar på interpellation 2008/09:44 om investeringar i besöksnäringen.....	34
Anf. 42 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	34
Anf. 43 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	35
Anf. 44 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	35
Anf. 45 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	36
Anf. 46 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	37
Anf. 47 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	37
Anf. 48 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	38
Ajournering.....	38
Återupptagna förhandlingar	38
9 § Svar på interpellation 2008/09:54 om åtgärder för starkare småföretag	39
Anf. 49 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	39
Anf. 50 TOMAS ENEROTH (s)	40
Anf. 51 FINN BENGTTSSON (m)	41
Anf. 52 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	42
Anf. 53 TOMAS ENEROTH (s)	43
Anf. 54 FINN BENGTTSSON (m)	45
Anf. 55 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	45
Anf. 56 TOMAS ENEROTH (s)	47
Anf. 57 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	47
10 § Svar på interpellationerna 2008/09:42 och 53 om regeringens agerande kring fastighetsboxar.....	48
Anf. 58 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	48
Anf. 59 GUNVOR G ERICSON (mp)	49
Anf. 60 EVA-LENA JANSSON (s)	50
Anf. 61 LENNART HEDQUIST (m).....	51
Anf. 62 STAFFAN DANIELSSON (c).....	52
Anf. 63 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	53
Anf. 64 GUNVOR G ERICSON (mp)	54
Anf. 65 EVA-LENA JANSSON (s)	54
Anf. 66 LENNART HEDQUIST (m).....	55
Anf. 67 STAFFAN DANIELSSON (c).....	56
Anf. 68 KERSTIN ENGLE (s).....	56
Anf. 69 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	57
Anf. 70 GUNVOR G ERICSON (mp)	57
Anf. 71 EVA-LENA JANSSON (s)	58
Anf. 72 KERSTIN ENGLE (s).....	59
Anf. 73 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	59
11 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	59

Prot. 2008/09:21
28 oktober

12 § Förnyad bordläggning.....	60
Ajournering.....	60
Återupptagna förhandlingar	60
13 § Bordläggning.....	60
14 § Anmälan om interpellation	61
15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	61
16 § Kammaren åtskildes kl. 20.01.	61

